

HET MACROBENTHOS VAN DE WESTERSCHELDE. DE OOSTERSCHELDE.
HET VEERSE MEER EN HET GREVELINGENMEER IN HET NAJAAR 2003

Rapportage in het kader van het
Biologisch Monitoring Programma

W.C.H. Sijstermans, H. Hummel, O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, A. Pronker & J.M. Verschuure

Samenwerkingsproject van:
Nederlands Instituut voor Ecologie, Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie
Rijkswaterstaat, Rijksinstituut voor Kust en Zee

Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
NEDERLANDS INSTITUUT VOOR ECOLOGIE

Centrum voor Estuarine en Marine Ecologie (NIOO-CEME)
Korringaweg 7, 4401 NT Yerseke - Nederland

**HET MACROBENTHOS VAN DE WESTERSCHELDE, DE OOSTERSCHELDE,
HET VEERSE MEER EN HET GREVELINGENMEER IN HET NAJAAR 2003**

Rapportage in het kader van het
Biologisch Monitoring Programma

W.C.H. Sistermans, H. Hummel, O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, A. Pronker & J.M. Verschuure

Samenwerkingsproject van:
Nederlands Instituut voor Ecologie, Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie
Rijkswaterstaat, Rijksinstituut voor Kust en Zee

maart 2004

Gebruik van de resultaten of bewerkingen daarvan zijn slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de eigenaar van de data, het Rijksinstituut voor Kust en Zee van Rijkswaterstaat.

Inhoud

I. Inleiding	5
II.1. Bemonstering	6
II.1.1. Grevelingenmeer	6
II.1.2. Oosterschelde	6
II.1.3. Veerse Meer	6
II.2. Bepaling van dichtheid en biomassa	8
II.3. Mathematische verwerking	8
III. Resultaten	9
III.1. Bodemdieren	9
III.2. Sedimentkarakteristieken	10
IV. Referenties	11
Lijst van tabellen	13

I. Inleiding

In het kader van het Biologisch Monitoring Programma (Colijn & Akkerman, 1990) wordt sinds 1990 door het Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie van het Nederlands Instituut voor Ecologie te Yerseke, in opdracht van Rijkswaterstaat - Rijksinstituut voor Kust en Zee, van een aantal gebieden in de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer het bodemdierenbestand bepaald.

Alle resultaten worden in een database opgeslagen.

In 1999 heeft de database een geheel nieuwe opzet gekregen. Dit was nodig om enerzijds de consistentie beter te kunnen bewaken en de controle op te voeren en anderzijds de snelheid en toegankelijkheid te verbeteren. Database en programma vormen samen het Benthos Informatie Systeem (BIS).

De invoer van de gegevens en de uitvoer van de tabellen zoals die in dit rapport zijn opgenomen worden door een in eigen beheer geschreven toepassingsprogramma verzorgd.

De globale resultaten van de bemonsteringen in de perioden voorjaar 1990 - voorjaar 2003 zijn gerapporteerd door Stikvoort & Brand (1991), Craeymeersch et al. (1992a,b; 1993a,b; 1994a,b,c; 1995a,b,c; 1996a,b), Brummelhuis et al. (1997a,b; 1998a,b en 1999a,b) en Sijm et al. (2000a,b; 2001a,b 2002a,b en 2003a,b). In dit rapport worden de resultaten betreffende de najaarsbemonstering in 2003 gepresenteerd. De bemonsteringsopzet is in de loop van het project een aantal maal gewijzigd. Voor nadere informatie hierover verwijzen we naar Craeymeersch et al. (1993b, 1996a).

De tabellen in deze rapportage zijn geproduceerd met BIS, versie 1.8.0, database versie 2004.04.

II. Materiaal en methoden

II.1. Bemonstering

Evenals in voorgaande campagnes werden in het najaar 2003 bemonsteringen uitgevoerd in het sub- en eulitoraal van de Westerschelde en Oosterschelde, en het sublitoraal van het Veerse Meer en het Grevelingenmeer.

II.1.1. Grevelingenmeer

In het Grevelingenmeer werden in twee deelgebieden drie dieptestrata onderscheiden: minder dan 2m diep, 2m tot 6m diep, en dieper dan 6m (figuur 4). In tabel 2 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. Binnen ieder dieptestratum werden sinds najaar 1994 per deelgebied telkens dezelfde 10 punten bemonsterd.

De bemonstering gebeurde van 15 september t/m 10 oktober 2003. Stations tot een diepte van 2 m zijn bemonsterd met een zogenaamde 'flushing sampler' van 0.0200 m². In de twee diepere strata werd op ieder punt één Reineck box-corer genomen. Hieruit werden telkens drie deelmonsters genomen met een buis van 8 cm doorsnede (tot. opp. 0.0150 m²). Alle monsters werden aan boord uitgespoeld op een 1mm-zeef, en het residu werd in pH-geneutraliseerde formaldehyde bewaard.

Op iedere lokatie werden de diepte t.o.v. het schip, de exacte coördinaten en een ruwe karakterisering van het sediment genoteerd (figuur 5) en een monster van de bovenste 5 cm genomen voor de analyse (figuur 9).

II.1.2. Oosterschelde

In de Oosterschelde werden drie deelgebieden geselecteerd (fig 2). Plot 1 ligt in het westelijk deel van de Oosterschelde (mondingsgebied), plot 2 in de noordelijke tak (Keeten-Mastgat-Zijpe) en plot 3 in het oostelijk deel (kom). De binnen de deelgebieden gelegen mosselpercelen zijn buiten het onderzoeksgebied gelaten. De indeling komt overeen met de compartimenten 'West', 'Noord' en 'Oost' zoals gebruikt in ander onderzoek in de Oosterschelde (zie o.a. Scholten et al., 1990).

Ieder deelgebied werd verdeeld in vier dieptestrata: eulitoraal, 2 tot 5m diep t.o.v. NAP, 5 tot 8m diep t.o.v. NAP, en dieper dan 8m t.o.v. NAP. Eulitoraal zijn in plot 1, 2 en 3 respectievelijk de zuidelijke helft van de Roggenplaat, de slikken van Viane en een deel van het Verdrongen Land van Zuid-Beveland opgenomen. In tabel 2 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. Binnen ieder dieptestratum werden sinds najaar 1994 per deelgebied telkens dezelfde 10 punten bemonsterd. Vanaf het voorjaar van 2002 moesten een aantal punten worden verlegd. Dit zijn de monsterpunten 426 en 429, door de uitbreiding van de hangculturen in de Noordelijke tak en 409 vanwege de sterk veranderde diepte. De aangepaste locaties zijn sindsdien aangehouden.

De bemonstering vond plaats van 4 t/m 25 september 2003. Sublitoraal is op ieder punt één Reineck boxcorer genomen. Hieruit werden telkens drie deelmonsters genomen met een buis van 8cm doorsnede (tot. opp. 0.0150 m²). Deze werden samengevoegd en aan boord uitgespoeld op een 1mm-zeef. In het eulitorale gebied werden, in analogie met de sublitorale punten, per lokatie drie steekbuizen (doorsnede 8 cm) genomen. Die werden samen uitgespoeld op een 1mm-zeef. De residuen werden in pH-geneutraliseerde formaldehyde bewaard.

Ook werd op iedere lokatie de diepte (enkel voor sublitorale punten), de exacte coördinaten en een ruwe karakterisering van het sediment genoteerd (Figuur 6) en een monster van de bovenste 5 cm genomen voor de analyse (figuur 10).

II.1.3. Veerse Meer

In het Veerse Meer werd gemonsterd in twee deelgebieden (fig. 3). Met uitzondering van het gebied rond de Middelplaten, beslaan de deelgebieden praktisch het hele Veerse Meer. Plot 12 ligt westelijk

(Veersegatdam-Veere-Middelplaat), plot 3 oostelijk (Middelplaat-Zandkreekdijk). Ieder deelgebied werd verdeeld in drie dieptestrata: minder dan 2m t.o.v. NAP, 2 tot 8m t.o.v. NAP, en dieper dan 8m t.o.v. NAP. In tabel 2 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. Binnen ieder dieptestratum werden sinds najaar 1994 per deelgebied telkens dezelfde 10 punten bemonsterd.

De bemonstering vond plaats van 11 t/m 30 september 2003. Stations tot een diepte van 2 m zijn bemonsterd met een zogenaamde 'flushing sampler' van 0.0200 m². Per station werd 1 monster genomen. In de andere twee dieptestrata is op ieder punt één Reineck box-corer genomen. Hieruit werd, wegens de hoge dichtheid aan kleine bodemdieren, telkens slechts één deelmonster genomen met een buis van 8 cm doorsnede (opp. 0.0050 m²). Alle monsters werden aan boord uitgespoeld op een 1mm-zeef, en het residu werd in pH-geneutraliseerde formaldehyde bewaard. De rest van de Reineck-buis werd nog gespoeld en de grotere Mya's (vanaf 2 cm) werden meegenomen.

Ook werd op iedere lokatie de diepte, de exacte coördinaten en een ruwe karakterisering van het sediment genoteerd (Figuur 7) en een monster van de bovenste 5 cm genomen voor de analyse (figuur 11).

II.1.4. Westerschelde

In de Westerschelde werden de monsters genomen in drie deelgebieden (van west naar oost verder plot 1, plot 2 en plot 3 genoemd). De ligging van deze deelgebieden vindt zijn oorsprong in de vakindeling van de Westerschelde binnen het project SAWES (zie rapportages over de jaren 1990 en 1991). Ieder deelgebied is verdeeld in vier dieptestrata: eulitoraal, 2 tot 5m diep t.o.v. NAP, 5 tot 8m diep t.o.v. NAP, en dieper dan 8m t.o.v. NAP (fig. 1). In tabel 2 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. Binnen ieder dieptestratum werden per deelgebied 10 random punten gekozen.

De bemonstering gebeurde tussen 25 september en 8 oktober 2003. Op ieder sublitoraal punt is één Reineck box-corer genomen. Hieruit werden telkens drie deelmonsters genomen met een buis van 8 cm doorsnede (totale opp. 0.0150 m²). Deze werden samengevoegd en aan boord uitgespoeld op een 1mm-zeef. In het eulitorale gebied werden, in analogie met de sublitorale punten, per lokatie drie steekbuizen (doorsnede 8 cm) genomen. Die werden samen uitgespoeld op een 1mm-zeef. De residuen werden in pH-geneutraliseerde formaldehyde bewaard.

Op iedere lokatie werden de diepte (enkel voor sublitorale punten), de exacte coördinaten en een ruwe karakterisering van het sediment genoteerd (Figuur 8) en een monster van de bovenste 5 cm genomen voor de analyse (figuur 12).

II.2. Bepaling van dichtheid en biomassa

In het lab werden de monsters nagespoeld, gekleurd met bengaals rose en vervolgens uitgezocht. De monsters werden, om het uitzoeken te vergemakkelijken, in twee frakties verdeeld met zeven van resp. 3 en 0.5 mm. De dieren werden uit de residuen gezocht, van de grove fractie met het blote oog, de fijne fractie met behulp van een binoculair (vergroting 6 of 12 maal). De frakties werden verder niet afzonderlijk behandeld.

Met uitzondering van de Oligochaeta, Actiniaria en Nemertea werden alle dieren, zo mogelijk, tot op de soort gedetermineerd, en werden de aantallen bepaald. Wegens de soms sterke fragmentatie van de polychaeten, werd voor het bepalen van de dichtheid het aantal koppen geteld. Als van een bepaalde soort enkel fragmenten gevonden werden, werd het aantal gevonden exemplaren als één beschouwd. Van alle schelpdieren, en soms van de wadpier *Arenicola marina* werd de lengte of lengteklasse genoteerd.

De biomassa werd (meestal indirect) bepaald op een van de volgende manieren:

- Door het direct bepalen van het asvrijdrooggewicht. Hiervoor werden dieren met verschillende lengte minimaal 2 dagen gedroogd bij 80°C, en nadien gedurende 2 uur bij 560-580°C verast. Het asvrijdrooggewicht (ADW) is dan het verschil tussen het gewicht voor en het gewicht na verassen.

- Door gebruik te maken van lengte-gewicht relaties ($W=aL^b$ met $W=ADW$ in mg en $L=lengte$ in mm). Voor de schaal- en schelpdieren werden lengte-gewicht regressies opgesteld. Voor het berekenen van de regressie werden per soort de directe bepalingen van het asvrijdrooggewicht gebruikt. Indien van een soort niet voldoende exemplaren gevonden werden, of de spreiding dermate groot is dat er geen betrouwbare regressie kon worden berekend, werd een eerder berekende regressie gebruikt. Bij het toekennen van een regressie wordt zo veel mogelijk een regressie van hetzelfde project en seizoen gebruikt. In tabel 1 staan alle gebruikte regressiewaarden.

- Door het converteren van natgewicht in ADW. Natgewichten werden bepaald met een Sartorius balans tot op 0.1 mg nauwkeurig. De natte exemplaren werden even (1-10 sec) op een filterpapier gedroogd en dan gewogen. Grote exemplaren werden langere tijd gedroogd. Voor de omrekening van natgewicht naar asvrijdrooggewicht werden dezelfde conversiefactoren als voor de voorjaarscampagne 1991 gebruikt.

- Door het toekennen van een biomassa (in sporadische gevallen dat lengte noch natgewicht bepaald is). Voor de exemplaren die gebruikt werden bij de berekening van de lengte-gewichtregressies en de conversiefactoren, werd de direct bepaalde biomassa gebruikt bij de biomassa-berekeningen.

Het toekennen van de asvrijdrooggewichten (rechtstreeks of via regressie/conversie) is geheel geautomatiseerd.

II.3. Mathematische verwerking

Voor ieder deelgebied (plot) is het (rekenkundig) gemiddelde, totale dichtheid en gemiddelde dichtheid per soort berekend: a) per dieptestratum en b) gemiddeld over het deelgebied. De gemiddelde waarden voor de deelgebieden zijn gewogen naar de oppervlakte van de onderscheiden dieptestrata (tabel 2). De berekeningen zijn uitgevoerd met het programma BIOSTRAT van Rijkswaterstaat, Dienst Getijdewateren. De gemiddelde waarden (en standaardfouten) zijn afgerond volgens Sokal & Rohlf (1981, p. 151).

II.4. Sedimentkarakteristieken

Zoals reeds in II.1. vermeld, werd op iedere lokatie een ruwe beschrijving van het sediment gemaakt, in te delen in volgende klassen: slib, zeer fijn en fijn zand, middel fijn zand en grof zand (zie Craeymeersch et al., 1995a voor een meer gedetailleerde beschrijving van de indeling in types). Monsters met veel stenen of veen zijn als een afzonderlijke klasse genomen. (Zie figuur 5 t/m 8.)

Op alle lokaties zijn ook sedimentmonsters genomen ten behoeve van de bepaling van de slibfractie en de korrelgrootte. In de figuren 9 t/m 12 is de mediane korrelgrootte per lokatie weergegeven.

III. Resultaten

III.1. Bodemdieren

De resultaten van de campagne in het najaar 2003 zijn weergegeven in tabellen 3 tot en met 22.

Tijdens deze campagne zijn diverse soorten aangetroffen die nog niet eerder in het kader van dit project zijn aangetroffen. Ze worden daarom apart genoemd, met een korte omschrijving.

Spiorbis tridentatus is een kleine polychaet die in een kalkkokertje leeft. De soort wordt maximaal 5.5 mm lang. De kalkkokertjes zijn niet aangetroffen, maar zijn linksgewonden en bereiken een maximale diameter van 3.5 mm. Ze worden gewoonlijk op stenen en soms op schalen van schelpdieren aangetroffen. De soort komt voor in het Oostelijk deel van de Atlantische Oceaan, Het Kanaal, de Noordzee, het Skagerak en het Kattegat. De soort leeft van het eulittoraal tot 30 m diepte (Hartmann-Schröder, 1969).

Van *S. tridentatus* zijn 3 kleine exemplaren aangetroffen in een monster uit het Westelijk deel van de Grevelingen, nabij de Kabbelaars bank, halverwege de Brouwesdam.

Pseudopotamilla reniformis is eveneens een polychaet. Deze leeft in kokers van aan elkaar gekleefd zand en slib. De kokers zijn meestal (links) gewonden. Normaal steekt alleen een tentakelkroon uit de koker. Wanneer het dier zich totaal in de koker terugtrekt, sluit de koker zich totaal af. *P. reniformis* kan in bijna alle substraten van puur slib tot zand met steen gruis overleven, van het eulittoraal tot 800m diepte. De soort tolereert bovendien zoutgehaltes van euhalien tot polyhalien (Hartmann-Schröder, 1969). Van *P. reniformis* zijn op een diepte van 35,3 meter twee volwassen exemplaren aangetroffen in de Noordelijke tak van de Oosterschelde, nabij Stavenisse.

De soort *Processa parva* (garnaal) is in het kader van dit project niet eerder aangetroffen. Er werd één volwassen exemplaar gevonden in de Noordelijke tak van de Oosterschelde, vlak bij de Slikken van Viane. *P. parva* is een zeldzame garnaal, die sporadisch in het Deltagebied en de Nederlandse kustwateren kan worden aangetroffen. Het verspreidingsgebied is beperkt tot de Noordzee (Nederlandse kust tot de golf van Biscaye), de Middelandse zee en de Atlantische kust van West Afrika. *P. parva* leeft op dieptes tot 100 m (Smalton, 1979).

In de Westerschelde werden twee zeespinn-soorten (*Pycnogonida*) aangetroffen die nog niet eerder in het kader van dit project zijn gevonden. Het gaat om de soorten *Anoplodactylus pygmaeus* en *Achelia longipes*. Beide soorten werden in één monster in de buurt van de Sloehaven aangetroffen. Dit monster bevatte veel hard substraat (stenen) en is daarmee wat afwijkend van de overige monsters.

Achelia longipes voedt zich met nieuwe scheuten rode algen die op sponzen kolonies groeien. Hun verspreiding is langs de Atlantische en Mediterrane kust van Frankrijk, Portugal tot Napels (King, 1974).

Anoplodactylus pygmaeus is een algemene ondiepwatersoort, die waargenomen is vanaf Denemarken tot de Azoren. Tevens zijn er waarnemingen van deze soort bij de Zuidwest kust van Noord-Amerika (King, 1974).

Naast de nieuwe soorten zijn er een aantal soorten, die slechts enkele keren eerder werden aangetroffen, opnieuw gevonden, of voor het eerst in een ander bekken aangetroffen.

Tijdens deze campagne werd er opnieuw een aantal exemplaren van *Acanthocardia* (hartschelp) aangetroffen. Het betreft hier vondsten van een aantal kleine exemplaren in het westelijk plot van de Grevelingen. Dit sluit aan bij de rapportages van duikers (Goud 2002) dat in die regio regelmatig hartschelpen worden waargenomen. De binnen de campagne aangetroffen exemplaren waren te klein en in een te slechte staat om een juiste determinatie op soortniveau mogelijk te maken.

Epitonium clathratulum werd in de voorjaars campagnes van 2001 en 2003 al enkele keren in de Oosterschelde aangetroffen, voor de Westerschelde was de soort echter nog niet bekend. Deze is daar nu op twee lokaties aangetroffen. Een exemplaar zat in hetzelfde monster als de zeespinnen die hierboven zijn beschreven. Het andere monster lag aan de andere kant van de vaargeul, nabij de Hooge Springer.

Pisidia longicornis (erwtten krabbetje) is bekend van de Oosterschelde, maar nog niet in het kader van dit project in de Westerschelde aangetroffen. Het exemplaar van *P. longicornis* werd aangetroffen in hetzelfde monster als de zeespinnen en *E. clathratulum* die hierboven zijn beschreven.

Het aantreffen van grote aantallen ruwe Oesters (*Crassostra*) in de Grevelingen mag opvallend worden genoemd. Het gaat hierbij voornamelijk om kleine exemplaren, kleiner dan 1 cm. Het is hierbij niet duidelijk om of het om *C. gigas* (Japanse oester) of *C. angulata* (Portugese oester) gaat. Bij kleine exemplaren is het onderscheid op uiterlijk niet mogelijk. Bij grote exemplaren is het onderscheid op uiterlijk zeer lastig omdat beide soorten sterk op elkaar lijken en de vorm van de schelp voor een groot deel wordt bepaald door de plaats waar ze zijn gegroeid. Overigens is in de Grevelingen de diversiteit van schelpdieren opvallend toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Van andere schelpdieren (o.a. *Corbula gibba*, *Venerupis senegalensis*) zijn relatief veel exemplaren aangetroffen.

In de Westerschele zijn eveneens een aantal van de ruwe oesters aangetroffen. Het gaat hierbij om twee lokaties en grotere exemplaren (1 tot 13 cm). Vanaf najaar 2000 worden vooral in het middendeel regelmatig kleine aantallen ruwe oesters gevonden. Hoewel het aantal monsters waarin ruwe oesters zijn aangetroffen niet toeneemt is in één van de monsters een opmerkelijk groot aantal van redelijk grote exemplaren aangetroffen.

Daar de ontwikkelingen binnen de taxonomie continu gevolgd wordt, veranderen zo nu en dan een aantal soorten van naam. Van alle soorten die binnen dit onderzoek zijn gevonden is een synoniemenlijst samengesteld (zie tabel 23).

III.2. Sedimentkarakteristieken

In figuren 5 t/m 8 wordt een overzicht gegeven van de bodemsamenstelling op basis van de veldomschrijvingen. In de figuren 9 t/m 12 wordt per gebied een overzicht gegeven van de gemeten mediane korrelgrootte (Malvern analyse)

IV. Referenties

- Brummelhuis, E.B.M., J.A. Craeymeersch, R. Markusse & W. Sijstermans 1997. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Voorjaar 1996. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis, E.B.M., J.A. Craeymeersch, R. Markusse & W. Sijstermans 1997. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Najaar 1996. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis, E.B.M., J. Craeymeersch, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1998. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1997. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., J. Craeymeersch, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1998. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1997. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., H. Hummel, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1999. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1998. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., H. Hummel, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1999. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1998. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., W.C.H. Sijstermans, H. Hummel, W.J. Dimmers & M.M. Markusse 1999. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1999. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Colijn, F. & I. Akkerman, 1990. Biologische monitoringprogramma zoute wateren, stand van zaken 1990. Rijkswaterstaat, Dienst Getijdewateren, nota GWAO-90.018.
- Craeymeersch, J.A., 1997. Effecten van de schelpdiervisserij op het bodemleven in de Voordelta. NIOO-CEMO Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Sijstermans & E.C. Stikvoort 1992a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Najaar 1990. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Sijstermans & E.C. Stikvoort 1992b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Voorjaar 1991. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1993a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Najaar 1991. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1993b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in 1992. I. Dichtheden. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1994a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in 1992. II. Biomassa's. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1994b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1993. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1994c. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1993. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Schreurs & E.G.J. Wessel 1995a. De bodemsamenstelling van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. 1990-1993. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke. NIOO-CEMO Rapporten en Verslagen 1995-1.

- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijm & E.G.J. Wessel 1995b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1994. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijm 1995c. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1994. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijm 1995c. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1994. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, R. Markusse & W. Sijm 1996. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1995. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, R. Markusse & W. Sijm 1996. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1995. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Goud, Jeroen 2002. De Tere hartschelp, *Acanthocardia paucicostata* (Sowerby) (Bivalvia, Heterodonta, Cardiidae) nu in de Grevelingen gevestigd? *Basteria*, 66: 106.
- Hartman-schröder, G 1996. Annelida, Borstenwürmer, Polychaeta. *Die Tierwelt Deutschlands* 58. Teil – 648 pag.
- King, P.E. 1974. *British Sea Spiders*.
- Scholten, H., O. Klepper, P.H. Nienhuis & M. Knoester 1990. Oosterschelde estuary (S.W. Netherlands): a self-sustaining ecosystem? *Hydrobiologica* 195: 201-215.
- Sokal, R.R. & F.J. Rohlf 1981. *Biometry. The principles and practice of statistics in biological research*. 2nd Edition. Freeman and Co, San Francisco. 776 pp.
- Sijm, W.C.H., H. Hummel, W.J. Dimmers, M.M. Markusse & J.M. Verschuure 2000. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1999. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sijm, W.C.H., H. Hummel, W.J. Dimmers & J.M. Verschuure 2000a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2000. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sijm, W.C.H., H. Hummel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2001a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2001. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sijm, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2001b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2001. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sijm, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2002a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 2001. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sijm, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2002b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2002. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sijm, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse & J.M. Verschuure 2003a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 2002. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sijm, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, & M. Rietveld 2003b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2003. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Smalton, G 1979. *British Coastal Shrimps and Prawns*.
- Stikvoort, E.C. & R. Brand 1991. *Biomonitoring macrozoöbenthos Deltagebied 1990*. Intern Rapport Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek, Yerseke.

Lijst van tabellen

Tabel 1	Gebruikte Lengte-gewichtregressies
Tabel 2	Oppervlakte (km ²) van ieder dieptestratum binnen ieder deelgebied (plot) van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer.
Tabel 3	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van het Grevelingenmeer in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 4	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van het Grevelingenmeer in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 5	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van het Grevelingenmeer in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 6	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van het Grevelingenmeer in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 7	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Oosterschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 8	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Oosterschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 9	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Oosterschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 10	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Oosterschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 11	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Oosterschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 12	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Oosterschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 13	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 12 van het Veerse Meer in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 14	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 12 van het Veerse Meer in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 15	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van het Veerse Meer in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 16	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van het Veerse Meer in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 17	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Westerschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 18	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Westerschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 19	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Westerschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 20	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Westerschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 21	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Westerschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 22	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Westerschelde in het najaar 2003, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 23	Overzicht veranderde soortnamen

Tabel 1
Gebruikte Lengte-gewichtregressies

Soort	Constante	Coefficient	Aantal	Project	Campagne
<i>Abra alba</i>	0.013	2.6903	12	Biomon	Najaar 2003
<i>Abra nitida</i>	0.0157	2.0971	9	Biomon	Najaar 2003
<i>Abra tenuis</i>	0.0177	2.5578	17	Ecoflat	Voorjaar 1995
<i>Angulus tenuis</i>	0.0199	2.4428	11	Biomon	Najaar 1993
<i>Carcinus maenas</i>	0.0232	3.0848	20	Biomon	Najaar 1997
<i>Cerastoderma edule</i>	0.0043	3.3141	23	Biomon	Najaar 2003
<i>Cerastoderma glaucum</i>	0.0187	2.7178	21	Biomon	Najaar 2002
<i>Corbula gibba</i>	0.0341	2.3998	21	Biomon	Najaar 2003
<i>Crassostrea</i>	0.012	2.5065	38	Biomon	Najaar 2003
<i>Crepidula fornicata</i>	0.0053	2.9958	150	Biomon	Najaar 2003
<i>Echinocardium cordatum</i>	0.0016	3.3817	80	Maasvlakte 2	Najaar 2002
<i>Ensis</i>	0.0022	2.709	39	Biomon	Najaar 2001
<i>Ensis arcuatus</i> var. <i>directus</i>	0.0005	3.1951	9	Biomon	Najaar 2001
<i>Fabulina fabula</i>	0.0066	2.7278	7	Biomon	Najaar 2000
<i>Hinia reticulata</i>	0	4.8179	11	Biomon	Najaar 1999
<i>Lepidochitona cinereus</i>	0.0033	3.3519	11	Grevelingen	Voorjaar 1991
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0.0408	2.8942	17	Biomon	Najaar 1994
<i>Macoma balthica</i>	0.0147	2.7994	25	Biomon	Najaar 2003
<i>Mya arenaria</i>	0.0124	2.6451	213	Biomon	Najaar 2002
<i>Mytilus edulis</i>	0.0162	2.7185	30	Biomon	Najaar 2003
<i>Ophiothrix fragilis</i>	2.3888	1.5386	8	Biomon	Najaar 2003
<i>Ophiura albida</i>	0.0515	2.6496	10	Biomon	Voorjaar 2000
<i>Ostrea edulis</i>	0.002	3.1221	22	Biomon	Najaar 1997
<i>Petricola pholadiformis</i>	0.0123	2.5737	5	Biomon	Najaar 1997
<i>Scrobicularia plana</i>	0.023	2.525	24	Biomon	Najaar 2000
<i>Spisula subtruncata</i>	0.0034	3.5132	5	Biomon	Najaar 1997
<i>Tellimya ferruginosa</i>	0.0263	2.2216	23	Maasvlakte 2	Najaar 2002
<i>Venerupis senegalensis</i>	0.0004	3.8794	7	Biomon	Najaar 2003

$W=aL^b$ (waarbij: W = Asvrijdrooggewicht in mg. L = Lengte in mm) n = aantal waarnemingen.

Tabel 2

Oppervlakte (km²) van ieder dieptestratum binnen ieder deelgebied (plot) van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer.

Oosterschelde	Plot	eulitoraal	2 tot 5m	5 tot 8m	> 8m	Totaal
	1	6.43	5.56	4.73	31.80	48.52
	2	4.47	2.45	1.35	11.28	19.55
	3	8.19	11.03	3.65	10.28	33.15
Westerschelde	Plot	Eulitoraal	2 tot 5m	5 tot 8m	> 8m	Totaal
	1	21.58	8.89	9.9	56.80	97.16
	2	19.48	7.30	7.53	33.30	67.47
	3	19.76	6.08	7.53	17.39	40.77
Veerse Meer	Plot		< 2m	2 tot 8m	> 8m	Totaal
	12		2.93	6.07	3.53	12.53
	3		1.37	0.66	0.29	2.32
Grevelingenmeer	Plot		< 2m	2 tot 6m	> 6m	Totaal
	1		5.85	7.62	10.73	24.20
	2		11.45	6.53	5.81	23.79

De oppervlaktes van Grevelingen, Oosterschelde en Veerse meer zijn gebaseerd op de lodingen uitgevoerd in 1988 en 1989. Deze werden in alle voorgaande rapportages in het kader van het Biologisch Monitoring Programma gebruikt. De oppervlaktes van de Westerschelde zijn gebaseerd op lodingen uitgevoerd in 2001, welke vanaf voorjaar 2003 in het kader van dit project zijn gebruikt.

Tabel 3

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Westelijk deel - plot 1 van de Grevelingen in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	5.85		7.62		10.73		24.20	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abra	0	0	13	13.3	27	26.7	16	12.5
Abra alba	0	0	13	8.9	50	33	28	14.8
Abra nitida	0	0	370	261	130	65	180	87
Acanthocardia	0	0	0	0	20	14.2	9	6.3
Actinaria	10	6.7	0	0	0	0	2.4	1.61
Anatides mucosa	0	0	0	0	7	6.7	3.0	2.96
Angulus tenuis	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
Aora typica	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
Aoridae	60	60	0	0	0	0	15	14.5
Aphelochaeta marioni	0	0	40	40	270	143	130	65
Arenicola marina	15	7.6	0	0	0	0	3.6	1.85
Asterioidea	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
Autolytus	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
Capitella capitata	1900	620	2100	930	330	146	1300	330
Cerastoderma edule	0	0	0	0	20	14.2	9	6.3
Corbula gibba	0	0	1200	620	7000	3000	3600	1350
Corophium	400	360	3400	1500	500	400	1400	510
Corophium bonnellii	0	0	0	0	30	33	15	14.8
Corophium insidiosum	700	630	1500	480	600	430	910	288
Crassostrea	70	70	1300	680	0	0	420	213
Crepidula fornicata	25	20.1	600	320	7	6.7	180	100
Dodecaceria concharum	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
Elysia viridis	10	10.0	0	0	0	0	2.4	2.42
Ensis	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
Ensis arcuatus var. direct	0	0	0	0	7	6.7	3.0	2.96
Stene	5	5.0	13	8.9	0	0	5	3.0
Exogone naidina	0	0	70	67	0	0	21	21.0
Fabulina fabula	0	0	0	0	40	26.7	18	11.8
Heteromastus filiformis	10	6.7	0	0	7	6.7	5	3.4
Hydrobia ulvae	0	0	70	53	53	23.9	47	19.8
Kefersteinia cirrata	0	0	30	33	0	0	10	10.5
Lanice conchilega	0	0	0	0	7	6.7	3.0	2.96
Lepidochitona cinereus	10	10.0	30	33	0	0	13	10.8
Liocarcinus arcuatus	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
Malacoceros	10	6.7	0	0	0	0	2.4	1.61
Malacoceros fuliginosus	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.21
Microdeutopus anomalus	0	0	670	269	0	0	210	85
Microdeutopus gryllotalpa	160	134	100	86	27	26.7	80	44
Microprotopus maculatus	10	10.0	0	0	0	0	2.4	2.42
Molgula manhattensis	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
Mya arenaria	0	0	160	133	27	26.7	60	44
Mysella bidentata	25	11.2	140	67	110	50	100	31
Mytilus edulis	60	55	7	6.7	0	0	17	13.4
Nemertea	0	0	40	26.7	13	13.3	19	10.3
Nephtys	0	0	0	0	13	13.3	6	5.9
Nephtys hombergii	0	0	7	6.7	33	14.9	17	6.9
Nereis	25	20.1	0	0	7	6.7	9	5.7
Nereis diversicolor	60	34	0	0	0	0	13	8.2
Nereis succinea	0	0	33	14.9	160	139	80	62
Nereis virens	15	7.6	7	6.7	7	6.7	9	4.1
Nudibranchia	0	0	27	14.7	7	6.7	11	5.5
Oligochaeta	900	590	1000	490	460	196	740	227
Ostrea edulis	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
Owenia fusiformis	0	0	0	0	7	6.7	3.0	2.96
Pectinaria (lagis) koreni	0	0	0	0	7	6.7	3.0	2.96
Petricola pholadiformis	0	0	7	6.7	40	17.8	20	8.2
Platynereis dumerilii	240	203	390	161	0	0	180	71
Polycirrus	0	0	40	33	0	0	13	10.5
Polydora	20	8.2	270	153	13	13.3	90	49
Polyd. (boccardi.) ligeria	0	0	13	8.9	0	0	4.2	2.80
Polydora (polydora) ciliat	0	0	70	42	0	0	21	13.3
Polydora (polydora) cornuta	0	0	120	69	700	450	330	200
Polyd. (pseudop.) pulchra	0	0	7	6.7	27	14.7	14	6.9
Pygospio elegans	0	0	0	0	7	6.7	3.0	2.96
Scoloplos (scolop.) armiger	20	11.1	0	0	13	13.3	11	6.5
Spio martinensis	5	5.0	70	60	0	0	24	18.9
Spionidae	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.21
Spiophanes bombyx	15	15.0	0	0	13	8.9	10	5.4
Spirorbis tridentatus	0	0	20	20.0	0	0	6	6.3
Sthenelais boa	0	0	13	8.9	0	0	4.2	2.80
Streblospio benedicti	0	0	50	34	310	134	160	60
Syllidia armata	0	0	60	60	0	0	19	18.9
Syllis gracilis	0	0	360	214	0	0	110	67
Urothoe poseidonis	0	0	60	60	0	0	19	18.9
Venerupis senegalensis	0	0	90	36	210	119	120	54
Totalen	4800	1840	15000	3300	12000	4100	10900	2150

Tabel 4

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Westelijk deel - plot 1 van de Grevelingen in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	5.85		7.62		10.73		24.20	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abra	0	0	.0004	.00043	.0004	.00041	.00032	.000227
Abra alba	0	0	.024	.0233	.18	.118	.09	.053
Abra nitida	0	0	.042	.0294	.018	.0086	.021	.0100
Acanthocardia	0	0	0	0	.003	.0032	.0015	.00144
Actiniaria	.6	.56	0	0	0	0	.14	.136
Anatides mucosa	0	0	0	0	.0013	.00126	.0006	.00056
Angulus tenuis	0	0	.0007	.00072	0	0	.00023	.000227
Aora typica	0	0	*****	*****	0	0	*****	*****
Aoridae	.0008	.00078	0	0	0	0	.00019	.000189
Aphelochaeta marioni	0	0	.0017	.00168	.024	.0125	.011	.0056
Arenicola marina	.7	.42	0	0	0	0	.17	.100
Asterioidea	0	0	.04	.040	0	0	.012	.0125
Autolytus	0	0	*****	*****	0	0	*****	*****
Capitella capitata	.24	.071	.18	.073	.023	.0111	.126	.0293
Cerastoderma edule	0	0	0	0	.0032	.00291	.0014	.00129
Corbula gibba	0	0	.16	.096	.14	.7.8	.6	.3.4
Corophium	.007	.0067	.066	.0290	.007	.0048	.026	.0095
Corophium bonnellii	0	0	0	0	.0019	.00192	.0009	.00085
Corophium insidiosum	.04	.041	.10	.032	.032	.0265	.055	.0184
Crassostrea	.026	.0258	.34	.277	0	0	.11	.087
Crepidula fornicata	6	6.4	15	9.8	.004	.0044	.6	3.5
Dodecaceria concharum	0	0	.0004	.00035	0	0	.00011	.000110
Elysia viridis	.006	.0060	0	0	0	0	.0015	.00145
Ensis	0	0	.28	.281	0	0	.09	.089
Ensis arcuatus var. direct	0	0	0	0	4	4.2	1.8	1.85
Eteone	.0016	.00155	.0017	.00116	0	0	.0009	.00052
Exogone naidina	0	0	.0006	.00061	0	0	.00019	.000192
Fabulina fabula	0	0	0	0	.04	.032	.019	.0143
Heteromastus filiformis	.0005	.00050	0	0	.0004	.00037	.00029	.000204
Hydrobia ulvae	0	0	.010	.0065	.012	.0056	.008	.0032
Kefersteinia cirrata	0	0	.0007	.00074	0	0	.00023	.000233
Lanice conchilega	0	0	0	0	.12	.123	.05	.055
Lepidochitona cinereus	.008	.0085	.04	.044	0	0	.016	.0140
Liocarcinus arcuatus	0	0	4	3.8	0	0	1.2	1.19
Malacoceros	.0009	.00059	0	0	0	0	.00021	.000142
Malacoceros fuliginosus	.0019	.00186	0	0	0	0	.0004	.00045
Microdeutopus anomalus	0	0	.058	.0259	0	0	.018	.0081
Microdeutopus gryllotalpa	.021	.0209	.007	.0049	.0019	.00192	.008	.0053
Microprotopus maculatus	.0019	.00192	0	0	0	0	.0005	.00046
Molgula manhattensis	0	0	.0008	.00078	0	0	.00025	.000245
Mya arenaria	0	0	.19	.175	.009	.0085	.06	.055
Mysella bidentata	.0035	.00179	.018	.0109	.028	.0176	.019	.0085
Mytilus edulis	.5	.47	.0021	.00214	0	0	.11	.113
Nemertea	0	0	.0013	.00123	.0007	.00072	.0007	.00050
Nephtys	0	0	0	0	.005	.0048	.0021	.00215
Nephtys hombergii	0	0	.12	.123	.5	.34	.26	.154
Nereis	.0005	.00035	0	0	.0005	.00055	.00036	.000258
Nereis diversicolor	.41	.280	0	0	0	0	.10	.068
Nereis succinea	0	0	.24	.197	.020	.0184	.08	.063
Nereis virens	5.2	2.70	.5	.53	.9	.92	1.8	.79
Nudibranchia	0	0	*****	*****	.003	.0033	.0015	.00145
Oligochaeta	.08	.048	.07	.040	.025	.0102	.054	.0177
Ostrea edulis	0	0	.13	12.9	0	0	.4	4.1
Owenia fusiformis	0	0	0	0	.008	.0085	.004	.0038
Pectinaria (lagis) koreni	0	0	0	0	.15	.154	.07	.068
Petricola pholadiformis	0	0	2.0	2.04	.6	.52	.9	.68
Platynereis dumerilii	.06	.057	.062	.0271	0	0	.034	.0163
Polycirrus	0	0	.013	.0110	0	0	.004	.0035
Polydora	.0006	.00040	.015	.0109	*****	*****	.005	.0034
Polyd. (boccardi.) ligeria	0	0	.004	.0035	0	0	.0012	.00110
Polydora (polydora) ciliat	0	0	.007	.0054	0	0	.0021	.00171
Polydora (polydora) cornuta	0	0	.009	.0043	.07	.055	.033	.0244
Polyd. (pseudop.) pulchra	0	0	.0011	.00110	.010	.0059	.0046	.00264
Pygospio elegans	0	0	0	0	.00022	.000220	.00010	.000098
Scoloplos (scolop.) armiger	.018	.0141	0	0	.004	.0036	.006	.0038
Spio martinensis	.0004	.00038	.011	.0092	0	0	.0035	.00291
Spionidae	.0005	.00055	0	0	0	0	.00013	.000133
Spiophanes bombyx	.0027	.00274	0	0	.007	.0051	.0038	.00237
Spirorbis tridentatus	0	0	.00023	.000230	0	0	.00007	.000072
Sthenelais boa	0	0	.05	.033	0	0	.016	.0105
Streblospio benedicti	0	0	.0023	.00189	.016	.0084	.008	.0038
Syllidia armata	0	0	.0018	.00181	0	0	.0006	.00057
Syllis gracilis	0	0	.021	.0135	0	0	.007	.0042
Urothoe poseidonis	0	0	.028	.0277	0	0	.009	.0087
Venerupis senegalensis	0	0	.0015	.00073	.009	.0055	.0046	.00244
Totale	14	7.2	37	16.3	20	8.9	24	6.7

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 5

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 2 van de Grevelingen in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	11.45		6.53		5.81		23.79	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	0	0	7	6.7	1.6	1.63
<i>Abra nitida</i>	0	0	13	8.9	40	22.7	13	6.1
<i>Actiniaria</i>	0	0	7	6.7	20	14.2	7	3.9
<i>Aoridae</i>	5	5.0	0	0	0	0	2.4	2.41
<i>Arenicola marina</i>	5	5.0	7	6.7	0	0	4	3.0
<i>Capitella capitata</i>	3700	1210	1300	380	1400	620	2500	610
<i>Carcinus maenas</i>	10	6.7	7	6.7	0	0	7	3.7
<i>Cerastoderma edule</i>	25	11.2	0	0	0	0	12	5.4
<i>Corbula gibba</i>	60	36	230	135	610	273	240	78
<i>Corophium</i>	5	5.0	0	0	0	0	2.4	2.41
<i>Corophium insidiosum</i>	260	202	360	176	30	33	230	109
<i>Crassostrea</i>	140	100	400	310	400	310	290	124
<i>Crepidula fornicata</i>	150	145	340	187	500	310	270	115
<i>Dodecaceria concharum</i>	0	0	0	0	20	20.0	5	4.9
<i>Ensis arcuatus</i> var. <i>direct</i>	0	0	7	6.7	0	0	1.8	1.83
<i>Eteone</i>	0	0	7	6.7	0	0	1.8	1.83
<i>Exogone naidina</i>	0	0	7	6.7	0	0	1.8	1.83
<i>Gammarus</i>	15	15.0	0	0	0	0	7	7.2
<i>Hinia reticulata</i>	5	5.0	0	0	0	0	2.4	2.41
<i>Kefersteinia cirrata</i>	5	5.0	7	6.7	0	0	4	3.0
<i>Lepidochitona cinereus</i>	0	0	27	26.7	0	0	7	7.3
<i>Malacoceros</i>	80	49	33	26.8	7	6.7	47	24.8
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	400	360	50	37	27	20.4	190	174
<i>Microprotopus maculatus</i>	50	32	0	0	7	6.7	23	15.5
<i>Mya arenaria</i>	15	7.6	7	6.7	0	0	9	4.1
<i>Myrella bidentata</i>	5	5.0	27	20.4	70	73	28	18.9
<i>Mytilus edulis</i>	5	5.0	0	0	0	0	2.4	2.41
<i>Nemertea</i>	0	0	7	6.7	0	0	1.8	1.83
<i>Nereis</i>	10	10.0	0	0	0	0	5	4.8
<i>Nereis diversicolor</i>	65	18.3	7	6.7	0	0	33	9.0
<i>Nereis succinea</i>	15	7.6	80	38	50	32	41	13.5
<i>Nereis virens</i>	15	15.0	0	0	0	0	7	7.2
<i>Nudibranchia</i>	0	0	0	0	7	6.7	1.6	1.63
<i>Oligochaeta</i>	100	38	350	129	130	133	180	51
<i>Pelecypoda</i>	5	5.0	0	0	0	0	2.4	2.41
<i>Platynereis dumerilii</i>	260	170	60	21.0	60	27.1	150	82
<i>Polydora</i>	5	5.0	0	0	0	0	2.4	2.41
<i>Polyd. (boccardi.) ligeria</i>	0	0	7	6.7	0	0	1.8	1.83
<i>Polydora (polydora) ciliat</i>	20	20.0	80	54	250	152	90	41
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	600	390	330	130	1000	480	630	224
<i>Polyd. (pseudop.) pulchra</i>	0	0	7	6.7	0	0	1.8	1.83
<i>Scoloplos (scolop.) armiger</i>	60	40	0	0	0	0	26	19.1
<i>Spio martinensis</i>	30	17.0	0	0	0	0	14	8.2
<i>Streblospio benedicti</i>	0	0	0	0	100	42	24	10.4
<i>Syllidia armata</i>	5	5.0	90	53	27	26.7	35	16.1
<i>Syllis gracilis</i>	5	5.0	7	6.7	13	13.3	7	4.4
<i>Venerupis senegalensis</i>	0	0	20	10.2	33	20.5	14	5.7
Totale	6100	1680	3900	930	4800	2260	5200	1010

Tabel 6

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 2 van de Grevelingen in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	11.45		6.53		5.81		23.79	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	0	0	.00009	.000090	*****	
<i>Abra nitida</i>	0	0	.0009	.00060	.0020	.00108	.0007	.00031
<i>Actiniaria</i>	0	0	1.2	1.15	.012	.0097	.3	.32
<i>Aoridae</i>	*****		0	0	0	0	*****	
<i>Arenicola marina</i>	1.8	1.78	.6	.56	0	0	1.0	.87
<i>Capitella capitata</i>	.45	.165	.14	.035	.12	.056	.28	.081
<i>Carcinus maenas</i>	8	7.5	.4	.36	0	0	4	3.6
<i>Cerastoderma edule</i>	.0013	.00086	0	0	0	0	.0006	.00041
<i>Corbula gibba</i>	.009	.0070	.042	.0243	.11	.053	.042	.0150
<i>Corophium</i>	*****		0	0	0	0	*****	
<i>Corophium insidiosum</i>	.012	.0098	.019	.0091	.0015	.00152	.011	.0053
<i>Crassostrea</i>	.005	.0032	.027	.0173	.035	.0252	.018	.0079
<i>Crepidula fornicata</i>	14	13.7	56	29.4	30	15.6	29	11.1
<i>Dodecacera concharum</i>	0	0	0	0	*****		*****	
<i>Ensis arcuatus</i> var. <i>direct</i>	0	0	1.6	1.56	0	0	.4	.43
<i>Eteone</i>	0	0	.011	.0114	0	0	.003	.0031
<i>Exogone naidina</i>	0	0	*****		0	0	*****	
<i>Gammarus</i>	.008	.0075	0	0	0	0	.004	.0036
<i>Hinia reticulata</i>	.4	.37	0	0	0	0	.18	.179
<i>Kefersteinia cirrata</i>	*****		.0007	.00074	0	0	.00021	.000203
<i>Lepidochitona cinereus</i>	0	0	.016	.0162	0	0	.004	.0044
<i>Malacceros</i>	.008	.0047	.0036	.00265	.0004	.00044	.0050	.00240
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	.04	.042	.008	.0054	.0021	.00208	.023	.0204
<i>Microprotopus maculatus</i>	.0011	.00091	0	0	.0003	.00032	.0006	.00044
<i>Mya arenaria</i>	.0027	.00150	.0005	.00052	0	0	.0014	.00074
<i>Myrella bidentata</i>	.005	.0051	.0020	.00186	.017	.0174	.007	.0049
<i>Mytilus edulis</i>	.0005	.00053	0	0	0	0	.00025	.000255
<i>Nemertea</i>	0	0	*****		0	0	*****	
<i>Nereis</i>	.0007	.00073	0	0	0	0	.0004	.00035
<i>Nereis diversicolor</i>	.40	.226	.014	.0140	0	0	.20	.109
<i>Nereis succinea</i>	.009	.0086	.08	.042	.04	.037	.035	.0153
<i>Nereis virens</i>	.012	.0120	0	0	0	0	.006	.0058
<i>Nudibranchia</i>	0	0	0	0	.00028	.000280	.00007	.000068
<i>Oligochaeta</i>	.010	.0042	.022	.0065	.007	.0068	.012	.0032
<i>Pelecypoda</i>	.018	.0178	0	0	0	0	.009	.0086
<i>Platynereis dumerilii</i>	.034	.0226	.017	.0066	.013	.0097	.024	.0113
<i>Polydora</i>	.00016	.000160	0	0	0	0	.00008	.000077
<i>Polyd. (boccardi.) ligeria</i>	0	0	.007	.0073	0	0	.0020	.00201
<i>Polydora (polydora) ciliat</i>	.0029	.00291	.011	.0077	.015	.0089	.008	.0033
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	.07	.042	.041	.0169	.06	.032	.061	.0222
<i>Polyd. (pseudop.) pulchra</i>	0	0	.0004	.00044	0	0	.00012	.000121
<i>Scoloplos (scolop.) armiger</i>	.24	.163	0	0	0	0	.12	.079
<i>Spio martinensis</i>	.0012	.00071	0	0	0	0	.0006	.00034
<i>Streblospio benedicti</i>	0	0	0	0	.0045	.00206	.0011	.00050
<i>Syllidia armata</i>	.0003	.00032	.007	.0041	.004	.0043	.0032	.00155
<i>Syllis gracilis</i>	*****		*****		.0005	.00052	.00013	.000127
<i>Venerupis senegalensis</i>	0	0	9	5.9	.0031	.00264	2.4	1.61
Totaal	25	21.0	69	28.7	31	15.8	39	13.4

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 7

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Monding - plot 1 van de Oosterschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m	2 m	2 t/m	5 m	5 t/m	8 m	8 t/m	100 m	Totaal	
Oppervlakte (km2)	6.43		5.56		4.73		31.80		48.52	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abuldomelita obtusata	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Abra alba	0	0	7	6.7	30	33	110	72	80	47
Abra nitida	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.76
Actiniaria	0	0	0	0	40	22.7	13	8.9	13	6.2
Amпельска brevicornis	0	0	90	74	50	47	70	34	59	24.5
Anatides mucosa	7	6.7	20	10.2	13	8.9	47	22.3	35	14.7
Anoplodactylus petiolatus	0	0	0	0	13	8.9	7	6.7	6	4.5
Aora typica	0	0	0	0	40	40	0	0	4	3.9
Aphelochaeta marioni	220	179	110	53	13	13.3	7	6.7	47	24.9
Arenicola marina	27	14.7	0	0	0	0	0	0	3.5	1.95
Asterias rubens	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Autolytus langerhansii	0	0	0	0	33	26.8	33	17.9	25	12.0
Bathyporeia pilosa	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Bathyporeia sarsi	60	40	0	0	0	0	0	0	8	5.3
Capitella capitata	190	115	13	8.9	0	0	27	14.7	44	18.1
Cerastoderma edule	53	19.4	0	0	0	0	0	0	7.1	2.57
Corophium	300	330	0	0	0	0	0	0	40	43
Corophium arenarium	1900	1210	0	0	0	0	0	0	250	160
Crangon crangon	20	10.2	0	0	0	0	0	0	2.7	1.35
Crepidula fornicata	0	0	7	6.7	33	26.8	0	0	4.0	2.72
Echinocardium cordatum	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Ensis	0	0	33	14.9	13	8.9	0	0	5.1	1.92
Ensis arcuatus var. direct	0	0	0	0	13	13.3	30	33	23	21.9
Eteone	20	20.0	20	14.2	0	0	27	20.4	22	13.7
Eumida	0	0	7	6.7	7	6.7	7	6.7	6	4.5
Fabulina fabula	0	0	60	23.2	7	6.7	13	8.9	16	6.4
Gammarus	27	20.4	0	0	0	0	0	0	3.5	2.70
Glycera tridactyla	0	0	7	6.7	0	0	13	8.9	10	5.9
Harmothoe impar	0	0	7	6.7	0	0	7	6.7	5	4.4
Heteromastus filiformis	0	0	33	20.5	33	26.8	0	0	7	3.5
Hydrobia ulvae	1500	900	0	0	0	0	0	0	200	120
Lanice conchilega	27	17.8	27	10.9	7	6.7	50	33	38	21.8
Macoma balthica	27	14.7	7	6.7	0	0	0	0	4.3	2.10
Magelona mirabilis	0	0	70	47	27	10.9	27	20.4	28	14.4
Malaccoceros fuliginosus	1800	1430	0	0	0	0	0	0	230	190
Malmgreniella lunulata	0	0	0	0	0	0	13	8.9	9	5.8
Mysella bidentata	0	0	7	6.7	13	13.3	7	6.7	6	4.6
Mytilus edulis	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Nemertea	13	8.9	0	0	7	6.7	0	0	2.4	1.35
Neoamphitrite figulus	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	1.4	1.00
Nephtys	7	6.7	50	32	7	6.7	20	20.0	20	13.6
Nephtys cirrosa	0	0	50	36	67	26.3	27	10.9	30	8.6
Nephtys hombergii	33	14.9	120	27.8	80	41	80	31	78	21.1
Nereis	0	0	13	13.3	7	6.7	0	0	2.2	1.66
Nereis diversicolor	270	138	0	0	0	0	0	0	35	18.3
Nereis longissima	0	0	7	6.7	13	8.9	0	0	2.1	1.16
Nereis succinea	13	8.9	0	0	0	0	7	6.7	6	4.5
Nereis virens	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Notomastus (n.) latericeus	0	0	0	0	40	26.7	130	112	90	73
Oligochaeta	600	360	13	8.9	13	13.3	110	99	160	80
Ophiothrix fragilis	0	0	7	6.7	0	0	210	213	140	140
Ophiura	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Ophiura albida	0	0	0	0	13	13.3	33	17.9	23	11.8
Ophiura texturata	0	0	0	0	0	0	20	14.2	13	9.3
Ophiuroidea	0	0	20	10.2	0	0	0	0	2.3	1.17
Owenia fusiformis	0	0	0	0	0	0	40	22.7	26	14.9
Pelecypoda	7	6.7	0	0	0	0	0	0	.9	.88
Petricola pholadiformis	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Pholoe minuta	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Platynereis dumerilii	0	0	0	0	20	14.2	0	0	1.9	1.39
Poecilochaetus serpens	0	0	7	6.7	20	14.2	20	14.2	16	9.5
Polydora (polydora) cornuta	90	52	0	0	0	0	0	0	12	6.9
Polyd. (pseudop.) pulchra	0	0	20	14.2	13	13.3	13	13.3	12	9.0
Pontocrates longimanus	0	0	0	0	13	13.3	20	14.2	14	9.4
Pygospio elegans	200	112	0	0	0	0	0	0	27	14.8
Scoloplos (scolop.) armiger	1700	590	220	79	120	59	150	63	350	88
Scrobicularia plana	7	6.7	0	0	0	0	0	0	.9	.88
Spio martinensis	13	8.9	53	19.4	7	6.7	13	13.3	17	9.1
Spiophanes bombyx	0	0	310	127	70	59	210	88	180	60
Spisula subtruncata	0	0	7	6.7	7	6.7	7	6.7	6	4.5
Sthenelais boa	0	0	0	0	20	10.2	0	0	1.9	.99
Streblospio benedicti	70	38	1100	530	250	142	50	34	190	67
Tellimya ferruginosa	0	0	50	34	7	6.7	0	0	6	4.0
Urothoe poseidonis	530	280	160	96	20	10.2	0	0	90	39
Totaalen	9600	2420	2700	810	1200	410	1700	460	2800	450

Tabel 8

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Monding - plot 1 van de Oosterschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	6.43		5.56		4.73		31.80		48.52	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abludomelita obtusata	0	0	0	0	.0022	.00216	0	0	.00021	.000211
Abra alba	0	0	.004	.0036	.3	.31	.6	.32	.39	.211
Abra nitida	0	0	.0005	.00045	0	0	0	0	.00005	.000052
Actiniaria	0	0	0	0	3.5	1.90	.004	.0035	.34	.185
Ampelisca brevicornis	0	0	.05	.037	.03	.033	.033	.0184	.031	.0132
Anaitides mucosa	.0024	.00242	.005	.0032	.0009	.00066	.014	.0083	.010	.0055
Anoplodactylus petiolatus	0	0	0	0	.0007	.00065	*****		.00007	.000064
Aora typica	0	0	0	0	.008	.0078	0	0	.0008	.00076
Aphelochaeta marioni	.018	.0154	.005	.0030	.00027	.000270	.00013	.000130	.0030	.00208
Arenicola marina	1.5	1.00	0	0	0	0	0	0	.19	.132
Asterias rubens	0	0	0	0	.16	.155	0	0	.015	.0151
Autolytus langerhansii	0	0	0	0	.0008	.00055	.0013	.00075	.0009	.00050
Bathyporeia pilosa	0	0	0	0	0	0	.0009	.00088	.0006	.00058
Bathyporeia sarsi	.015	.0113	0	0	0	0	0	0	.0020	.00149
Capitella capitata	.012	.0072	.0004	.00037	0	0	.0027	.00192	.0033	.00158
Cerastoderma edule	4.2	2.32	0	0	0	0	0	0	.6	.31
Corophium	.018	.0175	0	0	0	0	0	0	.0023	.00232
Corophium arenarium	.29	.177	0	0	0	0	0	0	.038	.0234
Crangon crangon	.10	.070	0	0	0	0	0	0	.013	.0093
Crepidula fornicata	0	0	.0010	.00095	.08	.077	0	0	.008	.0075
Echinocardium cordatum	0	0	0	0	4	4.1	0	0	.4	.40
Ensis	0	0	3	3.1	.0026	.00198	0	0	.4	.35
Ensis arcuatus var. direct	0	0	0	0	16	16.4	30	33	23	21.5
Eteone	.029	.0293	.0022	.00187	0	0	.005	.0035	.007	.0045
Eumida	0	0	.0011	.00108	.0009	.00090	.00027	.000270	.00039	.000233
Fabulina fabula	0	0	.27	.186	.013	.0129	.004	.0035	.035	.0215
Gammarus	.0015	.00102	0	0	0	0	0	0	.00020	.000135
Glycera tridactyla	0	0	.0008	.00078	0	0	.005	.0037	.0033	.00244
Harmothoe impar	0	0	.004	.0038	0	0	.003	.0032	.0026	.00216
Heteromastus filiformis	0	0	.007	.0049	.005	.0047	0	0	.0013	.00073
Hydrobia ulvae	.6	.37	0	0	0	0	0	0	.08	.049
Lanice conchilega	.5	.42	.25	.137	.006	.0062	.25	.221	.27	.156
Macoma balthica	.31	.271	.0007	.00068	0	0	0	0	.04	.036
Magelona mirabilis	0	0	.08	.053	.033	.0166	.04	.041	.040	.0275
Malacoceros fuliginosus	.13	.105	0	0	0	0	0	0	.018	.0139
Malmgreniella lunulata	0	0	0	0	0	0	.011	.0074	.007	.0048
Mysella bidentata	0	0	.005	.0048	.0014	.00142	.0007	.00074	.0012	.00074
Mytilus edulis	0	0	0	0	.0007	.00071	0	0	.00007	.000069
Nemertea	.010	.0073	0	0	.013	.0131	0	0	.0026	.00160
Neoamphitrite figulus	0	0	.08	.083	.5	.52	0	0	.06	.051
Nephtys	.0010	.00104	.009	.0065	.0024	.00242	.0021	.00207	.0028	.00157
Nephtys cirrosa	0	0	.06	.038	.14	.091	.16	.072	.12	.048
Nephtys hombergii	.27	.135	.8	.35	.15	.086	.29	.097	.34	.078
Nereis	0	0	.004	.0040	.00018	.000180	0	0	.0005	.00046
Nereis diversicolor	1.2	.68	0	0	0	0	0	0	.16	.090
Nereis longissima	0	0	.15	.153	.13	.106	0	0	.030	.0204
Nereis succinea	.017	.0124	0	0	0	0	.030	.0297	.022	.0195
Nereis virens	0	0	0	0	0	0	1.6	1.61	1.1	1.05
Notomastus (n.) latericeus	0	0	0	0	.35	.235	.6	.54	.4	.36
Oligochaeta	.09	.053	.0004	.00036	*****		.019	.0181	.024	.0138
Ophiothrix fragilis	0	0	.4	.39	0	0	14	13.6	9	8.9
Ophiura	0	0	0	0	.016	.0164	0	0	.0016	.00160
Ophiura albida	0	0	0	0	.07	.066	.22	.172	.15	.113
Ophiura texturata	0	0	0	0	0	0	3.2	2.15	2.1	1.41
Ophiuroidea	0	0	.06	.041	0	0	0	0	.007	.0046
Owenia fusiformis	0	0	0	0	0	0	.42	.280	.27	.184
Pelecypoda	.06	.055	0	0	0	0	0	0	.007	.0073
Petricola pholadiformis	0	0	0	0	0	0	.008	.0083	.005	.0054
Pholoe minuta	0	0	0	0	0	0	.0009	.00087	.0006	.00057
Platynereis dumerilii	0	0	0	0	.009	.0074	0	0	.0009	.00072
Poecilochaetus serpens	0	0	.0012	.00122	.005	.0046	.011	.0102	.008	.0067
Polydora (polydora) cornuta	.016	.0124	0	0	0	0	0	0	.0021	.00165
Polyd. (pseudop.) pulchra	0	0	.0037	.00246	.0016	.00161	.0022	.00219	.0020	.00147
Pontocrates longimanus	0	0	0	0	.0007	.00072	.0010	.00065	.0007	.00043
Pygospio elegans	.008	.0047	0	0	0	0	0	0	.0010	.00063
Scoloplos (scolop.) armiger	.8	.43	.23	.125	.056	.0161	.11	.070	.21	.075
Scrobicularia plana	.6	.62	0	0	0	0	0	0	.08	.082
Spio martinensis	.0013	.00116	.0034	.00142	*****		.0004	.00044	.0009	.00037
Spiophanes bombyx	0	0	.08	.037	.04	.032	.057	.0184	.051	.0132
Spisula subtruncata	0	0	.00027	.000270	.5	.49	.003	.0030	.05	.048
Sthenelais boa	0	0	0	0	.4	.32	0	0	.04	.032
Streblospio benedicti	.0022	.00153	.037	.0196	.007	.0046	.0010	.00095	.0059	.00238
Tellinomya ferruginosa	0	0	.008	.0065	.004	.0038	0	0	.0013	.00083
Urothoe poseidonis	.13	.075	.042	.0205	.006	.0038	0	0	.023	.0102
Totale	11	3.3	6	3.0	27	16.3	50	34	40	22.3

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 9

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Keeten / zijpe - plot 2 van de Oosterschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	4.47		2.45		1.35		11.28		19.55	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	0	0	20	20.0	900	420	510	244
<i>Abra nitida</i>	0	0	20	20.0	120	55	1700	590	1000	340
<i>Abra tenuis</i>	13	13.3	0	0	0	0	0	0	3	3.1
<i>Actiniaria</i>	7	6.7	0	0	0	0	130	69	80	40
<i>Ampelisca brevicornis</i>	0	0	7	6.7	13	8.9	53	27.8	33	16.0
<i>Amphilocheus neapolitanus</i>	13	13.3	0	0	0	0	13	8.9	11	6.0
<i>Anaitides mucosa</i>	13	8.9	50	34	400	17.8	190	193	120	112
<i>Aora typica</i>	0	0	20	20.0	0	0	0	0	2.5	2.51
<i>Aphelochaeta marioni</i>	400	350	0	0	7	6.7	0	0	80	81
<i>Arenicola marina</i>	7	6.7	0	0	7	6.7	0	0	2.0	1.59
<i>Ascidacea</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
<i>Autolytus langerhansii</i>	0	0	0	0	7	6.7	13	13.3	8	7.7
<i>Capitella capitata</i>	70	66	170	110	0	0	7	6.7	42	20.9
<i>Caprellidae</i>	0	0	20	20.0	0	0	7	6.7	6	4.6
<i>Carcinus maenas</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
<i>Caridea</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
<i>Cerastoderma edule</i>	53	19.4	0	0	7	6.7	7	6.7	17	5.9
<i>Cheirocratus sundevalii</i>	0	0	7	6.7	13	13.3	0	0	1.8	1.24
<i>Corbula gibba</i>	0	0	0	0	400	400	1200	720	700	420
<i>Corophium</i>	0	0	30	33	0	0	30	33	23	19.7
<i>Corophium arenarium</i>	27	20.4	0	0	0	0	0	0	6	4.7
<i>Corophium bonnellii</i>	0	0	27	26.7	13	13.3	0	0	4	3.5
<i>Corophium insidiosum</i>	0	0	13	13.3	0	0	0	0	1.7	1.67
<i>Crangon crangon</i>	27	14.7	13	13.3	7	6.7	13	8.9	16	6.4
<i>Crassostrea</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
<i>Crepidula fornicata</i>	0	0	70	49	27	26.7	110	80	70	46
<i>Cumacea</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
<i>Decapoda</i>	0	0	7	6.7	0	0	7	6.7	5	3.9
<i>Ensis</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	1.3	.95
<i>Ensis arcuatus</i> var. <i>direct</i>	0	0	60	32	0	0	7	6.7	11	5.6
<i>Eteone</i>	20	10.2	0	0	7	6.7	7	6.7	9	4.5
<i>Eumida</i>	0	0	110	61	7	6.7	40	40	37	24.3
<i>Fabulina fabula</i>	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	4	3.9
<i>Gammarus</i>	13	13.3	0	0	0	0	0	0	3	3.1
<i>Gammarus locusta</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
<i>Gattyana cirrosa</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
<i>Harmothoe</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	70	67	0	0	20	20.0	20	14.3
<i>Heteromastus filiformis</i>	13	8.9	13	8.9	0	0	0	0	4.7	2.32
<i>Hydrobia ulvae</i>	11000	5100	70	54	100	86	250	185	2700	1170
<i>Kefersteinia cirrata</i>	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	4	3.9
<i>Lanice conchilega</i>	13	8.9	1100	590	270	121	50	53	190	81
<i>Lepidochitona cinereus</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
<i>Macoma balthica</i>	40	33	0	0	0	0	0	0	9	7.6
<i>Magelona mirabilis</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
<i>Malmgreniella lunulata</i>	0	0	13	8.9	27	14.7	0	0	3.5	1.51
<i>Microdeutopus dammoniensis</i>	0	0	70	73	0	0	0	0	9	9.2
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	0	0	130	79	20	20.0	0	0	18	10.0
<i>Myrella bidentata</i>	0	0	110	83	20	14.2	150	125	100	73
<i>Mytilus edulis</i>	7	6.7	70	66	0	0	0	0	11	8.5
<i>Nemertea</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
<i>Nephtys</i>	7	6.7	7	6.7	7	6.7	0	0	2.8	1.80
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	0	0	50	40	0	0	3.2	2.74
<i>Nephtys hombergii</i>	33	17.9	40	20.4	230	78	260	97	180	56
<i>Nereis</i>	7	6.7	50	40	0	0	0	0	7	5.2
<i>Nereis diversicolor</i>	20	20.0	7	6.7	7	6.7	0	0	6	4.7
<i>Nereis longissima</i>	0	0	110	92	0	0	7	6.7	18	12.2
<i>Nereis succinea</i>	7	6.7	60	60	0	0	13	13.3	17	10.9
<i>Nereis virens</i>	0	0	0	0	20	10.2	0	0	1.4	.70
<i>Notomastus</i> (n.) <i>latericeus</i>	0	0	0	0	13	8.9	40	28.5	24	16.4
<i>Oligochaeta</i>	260	224	50	40	90	73	7	6.7	80	52
<i>Ophiura</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.5	.46
<i>Ophiura albida</i>	0	0	0	0	0	0	27	26.7	15	15.4
<i>Owenia fusiformis</i>	0	0	0	0	0	0	27	26.7	15	15.4
<i>Paraonidae</i>	0	0	0	0	0	0	100	100	60	58
<i>Pectinaria</i> (lagis) <i>koreni</i>	0	0	0	0	7	6.7	20	14.2	12	8.2
<i>Pelecypoda</i>	0	0	0	0	13	8.9	0	0	.9	.61
<i>Petricola pholadiformis</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
<i>Pholoe minuta</i>	0	0	13	8.9	13	8.9	20	20.0	14	11.6
<i>Pinnotheres pisum</i>	0	0	13	8.9	0	0	0	0	1.7	1.12
<i>Platynereis dumerilii</i>	0	0	53	29.5	20	20.0	0	0	8	3.9
<i>Poecilochaetus serpens</i>	0	0	0	0	20	10.2	0	0	1.4	.70
<i>Polydora</i> (polydora) <i>cornuta</i>	90	72	7	6.7	0	0	0	0	21	16.6
<i>Polyd.</i> (pseudop.) <i>pulchra</i>	0	0	20	14.2	47	22.3	13	8.9	13	5.6
<i>Pontocrates longimanus</i>	0	0	0	0	0	0	20	14.2	12	8.2
<i>Praunus flexuosus</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
<i>Proceras</i> <i>cornuta</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
<i>Processa parva</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
<i>Pseudopotamilla reniformis</i>	0	0	0	0	0	0	13	13.3	8	7.7
<i>Pygospio elegans</i>	70	46	50	40	20	14.2	0	0	24	11.7
<i>Scoloplos</i> (scolop.) <i>armiger</i>	70	31	27	14.7	150	65	13	13.3	38	11.5
<i>Spio martinensis</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
<i>Spiohanes bombyx</i>	0	0	47	22.3	7	6.7	0	0	6.3	2.84
<i>Spisula subtruncata</i>	0	0	0	0	13	8.9	0	0	.9	.61
<i>Sthenelais boa</i>	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	4	3.9
<i>Streblospio benedicti</i>	60	47	500	410	140	77	370	182	300	117
<i>Syllidia armata</i>	0	0	50	47	0	0	0	0	6	5.9
<i>Tellininae</i> (tellina)	0	0	13	13.3	0	0	0	0	1.7	1.67
<i>Urothoe poseidonis</i>	100	86	13	8.9	7	6.7	0	0	25	19.8
<i>Venerupis senegalensis</i>	0	0	40	33	0	0	100	100	60	58
Totale	13000	5200	3500	1280	2100	500	6000	1430	6900	1450

Tabel 10

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Keeten / zijpe - plot 2 van de Oosterschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	4.47		2.45		1.35		11.28		19.55	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	0	0	.004	.0043	.6	.41	.33	.239
<i>Abra nitida</i>	0	0	.010	.0097	.05	.030	.24	.086	.14	.049
<i>Abra tenuis</i>	.004	.0039	0	0	0	0	0	0	.0009	.00090
<i>Actiniaria</i>	.003	.0033	0	0	0	0	6	4.5	3.2	2.59
<i>Ampelisca brevicornis</i>	0	0	.0027	.00272	.011	.0082	.023	.0170	.014	.0098
<i>Amphilocheus neapolitanus</i>	.0005	.00048	0	0	0	0	.0019	.00133	.0012	.00077
<i>Anatides mucosa</i>	.003	.0030	.012	.0093	.0038	.00235	.17	.170	.10	.098
<i>Aora typica</i>	0	0	.0021	.00208	0	0	0	0	.00026	.000261
<i>Aphelochaeta marioni</i>	.025	.0254	0	0	.00022	.000220	0	0	.006	.0058
<i>Arenicola marina</i>	.15	.153	0	0	.10	.101	0	0	.04	.036
<i>Ascidacea</i>	0	0	.3	.31	0	0	0	0	.04	.039
<i>Autolytus langerhansii</i>	0	0	0	0	.0004	.00044	.0011	.00114	.0007	.00066
<i>Capitella capitata</i>	.008	.0076	.004	.0030	0	0	.00022	.000220	.0025	.00180
<i>Caprellidae</i>	0	0	.0006	.00056	0	0	.0005	.00048	.00035	.000286
<i>Carcinus maenas</i>	0	0	.06	.063	0	0	0	0	.008	.0079
<i>Caridea</i>	0	0	.0005	.00052	0	0	0	0	.00007	.000065
<i>Cerastoderma edule</i>	9	4.9	0	0	.029	.0288	.00003	.000030	2.1	1.13
<i>Cheilocratus sundevallii</i>	0	0	*****	*****	.0024	.00240	0	0	.00017	.000165
<i>Corbula gibba</i>	0	0	0	0	2.6	2.51	3.1	2.37	2.0	1.38
<i>Corophium</i>	0	0	*****	*****	0	0	.0010	.00096	.0006	.00055
<i>Corophium arenarium</i>	.0026	.00239	0	0	0	0	0	0	.0006	.00055
<i>Corophium bonnellii</i>	0	0	.0019	.00192	.0010	.00104	0	0	.00031	.000251
<i>Corophium insidiosum</i>	0	0	.0013	.00128	0	0	0	0	.00016	.000161
<i>Crangon crangon</i>	.12	.092	.19	.191	.018	.0176	.0013	.00093	.05	.032
<i>Crassostrea</i>	0	0	.00008	.000080	0	0	0	0	*****	*****
<i>Crepidula fornicata</i>	0	0	1.2	.84	.04	.041	6	5.5	3	3.2
<i>Cumacea</i>	0	0	0	0	0	0	.0005	.00048	.00028	.000277
<i>Decapoda</i>	0	0	.0022	.00224	0	0	.04	.038	.022	.0221
<i>Ensis</i>	0	0	.008	.0078	.7	.68	0	0	.05	.047
<i>Ensis arcuatus</i> var. direct	0	0	49	29.5	0	0	16	16.2	15	10.0
<i>Eteone</i>	.0021	.00109	0	0	.0010	.00099	*****	*****	.00055	.000259
<i>Eumida</i>	0	0	.018	.0099	.0004	.00036	.003	.0032	.0042	.00224
<i>Fabulina fabula</i>	0	0	0	0	.0019	.00194	.0009	.00089	.0006	.00053
<i>Gammarus</i>	.0008	.00080	0	0	0	0	0	0	.00018	.000183
<i>Gammarus locusta</i>	0	0	.008	.0082	0	0	0	0	.0010	.00102
<i>Gattyana cirrosa</i>	0	0	.06	.060	0	0	0	0	.008	.0075
<i>Harmothoe</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	.017	.0170	0	0	.018	.0178	.012	.0105
<i>Heteromastus filiformis</i>	.09	.075	.014	.0134	0	0	0	0	.023	.0173
<i>Hydrobia ulvae</i>	5.8	2.41	.027	.0207	.030	.0253	.08	.055	1.4	.55
<i>Kefersteinia cirrata</i>	0	0	0	0	.0006	.00064	.0014	.00138	.0008	.00080
<i>Lanice conchilega</i>	.11	.074	9	4.2	2.6	1.30	.19	.186	1.5	.54
<i>Lepidochitona cinereus</i>	*****	*****	0	0	0	0	0	0	*****	*****
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0	0	.7	.69	0	0	0	0	.09	.087
<i>Macoma balthica</i>	.25	.188	0	0	0	0	0	0	.06	.043
<i>Magelona mirabilis</i>	.016	.0164	0	0	0	0	0	0	.004	.0037
<i>Malmgreniella lunulata</i>	0	0	.0032	.00241	.009	.0064	0	0	.0010	.00054
<i>Microdeutopus dammoniensis</i>	0	0	.006	.0059	0	0	0	0	.0007	.00074
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	0	0	.013	.0089	.003	.0030	0	0	.0019	.00114
<i>Myrella bidentata</i>	0	0	.06	.038	.0032	.00260	.03	.030	.027	.0182
<i>Mytilus edulis</i>	1.8	1.85	50	39	0	0	0	0	7	5.0
<i>Nemertea</i>	0	0	0	0	0	0	.14	.142	.08	.082
<i>Nephtys</i>	.0021	.00207	.0027	.00268	.004	.0044	0	0	.0011	.00066
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	0	0	.07	.067	0	0	.005	.0046
<i>Nephtys hombergii</i>	.37	.199	.08	.068	.36	.131	.54	.254	.43	.154
<i>Nereis</i>	*****	*****	.005	.0044	0	0	0	0	.0006	.00055
<i>Nereis diversicolor</i>	.13	.129	.016	.0163	.05	.048	0	0	.035	.0298
<i>Nereis longissima</i>	0	0	.38	.245	0	0	.06	.061	.08	.047
<i>Nereis succinea</i>	.005	.0045	.14	.140	0	0	.06	.060	.05	.039
<i>Nereis virens</i>	0	0	0	0	1.7	1.45	0	0	.12	.100
<i>Notomastus (n.) latericeus</i>	0	0	0	0	.3	.34	.7	.45	.41	.259
<i>Oligochaeta</i>	.033	.0287	.004	.0038	.0014	.00132	*****	*****	.008	.0066
<i>Ophiura</i>	0	0	0	0	.0022	.00220	0	0	.00015	.000152
<i>Ophiura albida</i>	0	0	0	0	0	0	.17	.173	.10	.100
<i>Owenia fusiformis</i>	0	0	0	0	0	0	.15	.152	.09	.088
<i>Paraonidae</i>	0	0	0	0	0	0	.06	.061	.04	.035
<i>Pectinaria (lagis) koreni</i>	0	0	0	0	.11	.112	.27	.211	.16	.122
<i>Pelecypoda</i>	0	0	0	0	.0016	.00110	0	0	.00011	.000076
<i>Petricola pholadiformis</i>	0	0	0	0	0	0	.21	.209	.12	.120
<i>Pholoe minuta</i>	0	0	.00027	.000259	*****	*****	.003	.0032	.0019	.00186
<i>Pinnotheres pisum</i>	0	0	.10	.067	0	0	0	0	.012	.0084
<i>Platynereis dumerilii</i>	0	0	.027	.0149	.005	.0047	0	0	.0037	.00189
<i>Poecilochaetus serpens</i>	0	0	0	0	.009	.0052	0	0	.0006	.00036
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	.03	.032	*****	*****	0	0	0	0	.008	.0074
<i>Polyd. (pseudop.) pulchra</i>	0	0	.005	.0039	.013	.0063	.0006	.00039	.0019	.00070
<i>Pontocrates longimanus</i>	0	0	0	0	0	0	.0011	.00083	.0006	.00048
<i>Fraunus flexuosus</i>	.007	.0071	0	0	0	0	0	0	.0016	.00162
<i>Procerasus cornuta</i>	0	0	*****	*****	0	0	0	0	*****	*****
<i>Processa parva</i>	0	0	.019	.0186	0	0	0	0	.0023	.00234
<i>Pseudopotamilla reniformis</i>	0	0	0	0	0	0	.8	.83	.5	.48
<i>Pygospio elegans</i>	.004	.0035	.007	.0066	.00030	.000289	0	0	.0019	.00114
<i>Scoloplos (scolop.) armiger</i>	.14	.054	.006	.0037	.15	.080	.0010	.00097	.043	.0135
<i>Spio martinensis</i>	.0011	.00110	0	0	0	0	0	0	.00025	.000252
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	.039	.0225	.003	.0031	0	0	.0051	.00283
<i>Spisula subtruncata</i>	0	0	0	0	.00029	.000269	0	0	*****	*****
<i>Sthenelais boa</i>	0	0	0	0	.05	.046	.11	.108	.07	.062
<i>Streblospio benedicti</i>	.0014	.00100	.010	.0086	.0017	.00133	.011	.0052	.008	.0032
<i>Syllidia armata</i>	0	0	.015	.0154	0	0	0	0	.0019	.00193
<i>Tellininae (tellina)</i>	0	0	.003	.0035	0	0	0	0	.0004	.00044
<i>Urothoe poseidonis</i>	.03	.030	.0007	.00072	.0016	.00160	0	0	.008	.0069
<i>Venerupis senegalensis</i>	0	0	3	3.2	0	0	1.4	1.40	1.2	.90
Totalen	19	6.5	120	64	9	3.1	36	21.1	41	14.6

***** , gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 11

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Kom - plot 3 van de Oosterschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	8.19		11.03		3.65		10.28		33.15	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra tenuis</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
<i>Achelia echinata</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Actiniaria</i>	0	0	13	8.9	27	26.7	27	20.4	16	7.6
<i>Anaitides mucosa</i>	30	33	20	14.2	0	0	13	8.9	19	9.9
<i>Aora typica</i>	0	0	50	31	0	0	0	0	18	10.3
<i>Aoridae</i>	0	0	13	13.3	0	0	0	0	4	4.4
<i>Aphelochaeta marioni</i>	20	10.2	110	106	40	20.4	27	20.4	60	36
<i>Arenicola marina</i>	47	26.4	0	0	0	0	0	0	12	6.5
<i>Aricidea</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Athanas nitescens</i>	0	0	13	8.9	0	0	0	0	4.4	2.96
<i>Autolytus langerhansi</i>	0	0	0	0	27	20.4	0	0	2.9	2.24
<i>Barnea candida</i>	0	0	13	13.3	0	0	0	0	4	4.4
<i>Bodotria scorioides</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Capitella capitata</i>	330	297	400	193	90	36	27	26.7	230	98
<i>Caprellidae</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	3.0	2.34
<i>Carcinus maenas</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Cerastoderma edule</i>	40	22.7	0	0	0	0	0	0	10	5.6
<i>Corophium</i>	0	0	20	20.0	20	20.0	0	0	9	7.0
<i>Corophium arenarium</i>	47	22.3	0	0	7	6.7	0	0	12	5.6
<i>Corophium bonnellii</i>	0	0	70	40	20	14.2	0	0	24	13.3
<i>Cossura longocirrata</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Crangon crangon</i>	20	14.2	0	0	0	0	7	6.7	7	4.1
<i>Crepidula fornicata</i>	0	0	220	180	400	310	230	219	180	97
<i>Decapoda</i>	0	0	13	8.9	7	6.7	0	0	5	3.0
<i>Eteone</i>	0	0	0	0	13	8.9	0	0	1.5	.98
<i>Eumida</i>	0	0	20	20.0	0	0	7	6.7	9	7.0
<i>Fabulina fabula</i>	0	0	0	0	13	8.9	60	25.2	20	7.9
<i>Gammaridae</i>	13	8.9	400	370	20	14.2	27	20.4	140	124
<i>Gammarus zaddachi</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Glycera tridactyla</i>	7	6.7	0	0	7	6.7	0	0	2.4	1.80
<i>Harmothoe imbricata</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	20	14.2	0	0	0	0	7	4.7
<i>Heteromastus filiformis</i>	13	8.9	33	26.8	7	6.7	0	0	15	9.2
<i>Hydrobia ulvae</i>	17000	4100	0	0	0	0	0	0	4200	1010
<i>Kefersteinia cirrata</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	210	177	27	14.7	60	39	90	60
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Macoma balthica</i>	7	6.7	7	6.7	0	0	0	0	3.9	2.76
<i>Magelona mirabilis</i>	0	0	0	0	13	8.9	20	14.2	8	4.5
<i>Malmgreniella lunulata</i>	0	0	40	40	40	22.7	50	31	34	16.6
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	180	76	0	0	0	0	60	25.4
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	0	0	230	191	60	53	0	0	80	64
<i>Microphthalmus szelkowi</i>	20	20.0	0	0	0	0	0	0	5	4.9
<i>Microprotopus maculatus</i>	0	0	70	67	0	0	0	0	22	22.2
<i>Mya arenaria</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
<i>Mysella bidentata</i>	0	0	50	41	7	6.7	0	0	18	13.6
<i>Mysidacea</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	7	6.7	5	3.1
<i>Mytilus edulis</i>	0	0	0	0	7	6.7	20	20.0	7	6.2
<i>Nemertea</i>	0	0	7	6.7	0	0	7	6.7	4	3.0
<i>Neomphitrite figulus</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Nephtys</i>	0	0	13	8.9	20	10.2	13	13.3	11	5.2
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	13	13.3	33	20.5	90	37	37	12.6
<i>Nephtys hombergii</i>	13	8.9	50	40	60	28.9	90	37	55	17.9
<i>Nereis diversicolor</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Nereis virens</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Notomastus (n.) latericeus</i>	7	6.7	13	13.3	0	0	0	0	6	4.7
<i>Oligochaeta</i>	170	139	1100	790	240	142	1900	1840	1000	630
<i>Paraonis fulgens</i>	0	0	0	0	0	0	47	22.3	14	6.9
<i>Petricola pholadiformis</i>	0	0	13	8.9	0	0	0	0	4.4	2.96
<i>Pholoe minuta</i>	0	0	33	26.8	7	6.7	13	8.9	16	9.3
<i>Phyllodoctinae</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Platynereis dumerilii</i>	0	0	700	550	30	33	13	8.9	230	183
<i>Poecilochaetus serpens</i>	0	0	7	6.7	0	0	47	22.3	17	7.3
<i>Polychaeta</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Polycirrus</i>	0	0	150	146	70	60	7	6.7	60	49
<i>Polydora</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	20	14.2	0	0	0	0	0	0	5	3.5
<i>Polyd. (pseudop.) pulchra</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Pontocrates longimanus</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Pygospio elegans</i>	13	8.9	0	0	0	0	0	0	3.3	2.20
<i>Retusa obtusa</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
<i>Scoloplos (scolop.) armiger</i>	27	26.7	33	14.9	70	42	87	28.2	53	12.9
<i>Siriella clausii</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Spio martinensis</i>	7	6.7	33	20.5	0	0	13	8.9	17	7.5
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	13	8.9	47	26.4	67	26.3	30	9.2
<i>Spisula subtruncata</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Sthenelais boa</i>	0	0	20	20.0	0	0	0	0	7	6.7
<i>Streblospio benedicti</i>	0	0	150	76	300	263	150	132	130	56
<i>Syllis gracilis</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
Totaal	18000	3900	4500	2360	1800	510	3100	2000	7100	1400

Tabel 12

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Kom - plot 3 van de Oosterschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	8.19		11.03		3.65		10.28		33.15	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra tenuis</i>	.007	.0073	0	0	0	0	0	0	.0018	.00180
<i>Achelia echinata</i>	0	0	0	0	.0009	.00091	0	0	.00010	.000100
<i>Actinaria</i>	0	0	.7	.50	.4	.36	.4	.36	.39	.205
<i>Anaitides mucosa</i>	.019	.0192	.0029	.00203	0	0	.004	.0036	.007	.0049
<i>Aora typica</i>	0	0	.011	.0067	0	0	0	0	.0038	.00224
<i>Aoridae</i>	0	0	.0006	.00056	0	0	0	0	.00019	.000186
<i>Aphelochaeta marioni</i>	.0015	.00099	.005	.0051	.0022	.00142	.0008	.00084	.0026	.00175
<i>Arenicola marina</i>	4.1	2.10	0	0	0	0	0	0	1.0	.52
<i>Aricidea</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Athanas nitescens</i>	0	0	.038	.0255	0	0	0	0	.013	.0085
<i>Autolytus langerhansi</i>	0	0	0	0	.0011	.00105	0	0	.00012	.000115
<i>Barnes candida</i>	0	0	1.4	1.44	0	0	0	0	.5	.48
<i>Bodotria scorpoides</i>	0	0	0	0	.0010	.00104	0	0	.00011	.000114
<i>Capitella capitata</i>	.04	.036	.040	.0179	.008	.0052	.0010	.00096	.025	.0106
<i>Caprellidae</i>	0	0	.0008	.00076	.00016	.000160	0	0	.00027	.000253
<i>Carcinus maenas</i>	0	0	0	0	5	4.9	0	0	.5	.54
<i>Cerastoderma edule</i>	1.1	.70	0	0	0	0	0	0	.27	.172
<i>Corophium</i>	0	0	.0006	.00064	.00024	.000240	0	0	.00024	.000215
<i>Corophium arenarium</i>	.006	.0032	0	0	.0022	.00216	0	0	.0018	.00082
<i>Corophium bonnellii</i>	0	0	.0047	.00260	.0014	.00096	0	0	.0017	.00087
<i>Cossura longocirrata</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Crangon crangon</i>	.024	.0165	0	0	0	0	.00026	.000260	.006	.0041
<i>Crepidula fornicata</i>	0	0	40	33	19	13.3	1.8	1.82	14	11.0
<i>Decapoda</i>	0	0	.007	.0063	.0006	.00064	0	0	.0023	.00209
<i>Eteone</i>	0	0	0	0	.0004	.00036	0	0	.00004	.000040
<i>Eumida</i>	0	0	.004	.0035	0	0	.0006	.00063	.0014	.00118
<i>Fabulina fabula</i>	0	0	0	0	.020	.0177	.08	.050	.026	.0158
<i>Gammaridae</i>	.0007	.00051	.013	.0128	.0012	.00080	.0020	.00200	.005	.0043
<i>Gammarus zaddachi</i>	.0010	.00104	0	0	0	0	0	0	.00026	.000257
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	0	0	0	0	.015	.0154	.005	.0048
<i>Glycera tridactyla</i>	.07	.075	0	0	.0018	.00181	0	0	.019	.0184
<i>Harmothoe imbricata</i>	0	0	.04	.040	0	0	0	0	.013	.0134
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	.0030	.00215	0	0	0	0	.0010	.00072
<i>Heteromastus filiformis</i>	.003	.0034	.008	.0060	.0011	.00111	0	0	.0036	.00218
<i>Hydrobia ulvae</i>	5.0	1.23	0	0	0	0	0	0	1.2	.30
<i>Kefersteinia cirrata</i>	0	0	.0010	.00096	0	0	0	0	.0003	.00032
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	4	3.1	.38	.268	.14	.071	1.5	1.04
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0	0	0	0	0	0	.4	.36	.11	.112
<i>Macoma balthica</i>	.16	.159	.0007	.00068	0	0	0	0	.04	.039
<i>Magelona mirabilis</i>	0	0	0	0	.020	.0184	.08	.053	.027	.0167
<i>Malmgreniella lunulata</i>	0	0	.028	.0276	.033	.0210	.038	.0225	.025	.0118
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	.022	.0103	0	0	0	0	.007	.0034
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	0	0	.032	.0271	.003	.0030	0	0	.011	.0090
<i>Microphthalmus sczelkowi</i>	.0007	.00074	0	0	0	0	0	0	.00018	.000183
<i>Microprotopus maculatus</i>	0	0	.006	.0064	0	0	0	0	.0021	.00213
<i>Mys arenaria</i>	.6	.61	0	0	0	0	0	0	.15	.152
<i>Mysella bidentata</i>	0	0	.026	.0228	.00025	.000250	0	0	.009	.0076
<i>Mysidacea</i>	0	0	.0015	.00146	.0020	.00197	.0014	.00135	.0011	.00068
<i>Mytilus edulis</i>	0	0	0	0	5	5.0	17	17.0	6	5.3
<i>Nemertea</i>	0	0	.00020	.000200	0	0	.011	.0110	.003	.0034
<i>Neoamphitrite figulus</i>	0	0	.020	.0198	0	0	0	0	.007	.0066
<i>Nephtys</i>	0	0	.04	.043	.006	.0038	.019	.0188	.021	.0155
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	.08	.077	.047	.0259	.13	.057	.07	.031
<i>Nephtys hombergii</i>	.07	.053	.20	.141	1.0	.73	.53	.274	.35	.127
<i>Nereis diversicolor</i>	0	0	0	0	.19	.188	0	0	.021	.0206
<i>Nereis virens</i>	0	0	4	3.6	0	0	0	0	1.2	1.19
<i>Notomastus (n.) latericeus</i>	.016	.0164	.11	.108	0	0	0	0	.04	.036
<i>Oligochaeta</i>	.027	.0222	.12	.097	.016	.0083	.13	.131	.09	.052
<i>Paraonis fulgens</i>	0	0	0	0	0	0	.0026	.00119	.0008	.00037
<i>Petricola pholadiformis</i>	0	0	.06	.061	0	0	0	0	.021	.0202
<i>Pholoe minuta</i>	0	0	.003	.0030	.0006	.00061	*****	*****	.0011	.00102
<i>Phyllodoctinae</i>	0	0	.0009	.00090	0	0	0	0	.00030	.000299
<i>Platynereis dumerilii</i>	0	0	.5	.38	.004	.0042	.006	.0049	.16	.127
<i>Poecilochaetus serpens</i>	0	0	.0027	.00270	0	0	.4	.35	.13	.108
<i>Polychaeta</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Polycirrus</i>	0	0	.016	.0153	.006	.0054	.0016	.00156	.006	.0052
<i>Polydora</i>	0	0	0	0	.00029	.000290	0	0	.00003	.000032
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	.004	.0032	0	0	0	0	0	0	.0010	.00079
<i>Polyd. (pseudop.) pulchra</i>	0	0	0	0	.004	.0042	0	0	.0005	.00047
<i>Pontocrates longimanus</i>	0	0	*****	*****	0	0	0	0	*****	*****
<i>Pygospio elegans</i>	.00030	.000289	0	0	0	0	0	0	.00007	.000071
<i>Retusa obtusa</i>	.006	.0062	0	0	0	0	0	0	.0015	.00154
<i>Scoloplos (scolop.) armiger</i>	.03	.033	.015	.0115	.20	.176	.45	.173	.17	.058
<i>Siriella clausii</i>	0	0	0	0	.0015	.00146	0	0	.00016	.000161
<i>Spio martinensis</i>	.0007	.00066	.0021	.00141	0	0	.0006	.00041	.0011	.00051
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	.005	.0032	.022	.0163	.032	.0157	.014	.0053
<i>Spisula subtruncata</i>	0	0	0	0	0	0	.0011	.00110	.0003	.00034
<i>Sthenelais boa</i>	0	0	.27	.269	0	0	0	0	.09	.090
<i>Streblospio benedicti</i>	0	0	.009	.0067	.012	.0096	.005	.0052	.0060	.00293
<i>Syllis gracilis</i>	0	0	0	0	0	0	.0016	.00157	.0005	.00049
Totale	11.4	2.44	50	33	31	17.9	22	19.1	28	12.5

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 13

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Veerse Gat-Middelpl.
Pl. 12 van het Veerse Meer in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum Oppervlakte (km ²)	0 t/m 2 m 2.93		2 t/m 6 m 6.07		6 t/m 45 m 3.53		Totaal 12.53	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Actiniaria	25	20.1	0	0	0	0	6	4.7
Aphelochaeta marioni	130	68	900	580	0	0	490	281
Arenicola marina	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Cerastoderma glaucum	1300	480	20	20.0	0	0	310	111
Cyathura carinata	140	87	0	0	0	0	32	20.2
Eteone	0	0	40	26.7	0	0	19	12.9
Ficopomatus enigmaticus	15	15.0	0	0	0	0	4	3.5
Gammaridae	10	6.7	0	0	0	0	2.3	1.56
Heteromastus filiformis	1480	245	800	330	0	0	740	169
Hinia reticulata	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Hydrobia ulvae	420	145	0	0	0	0	100	34
Hydrobia ventrosa	210	184	0	0	0	0	50	43
Manayunkia aestuarina	0	0	80	61	0	0	39	29.6
Melita palmata	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Microdeutopus gryllotalpa	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Mya arenaria	800	251	140	131	0	0	260	86
Nereis	190	120	0	0	0	0	44	27.9
Nereis diversicolor	370	155	40	40	0	0	110	41
Nereis succinea	660	208	780	262	0	0	530	136
Oligochaeta	750	185	1200	630	0	0	800	310
Polydora (polydora) cornuta	2800	880	1300	920	0	0	1300	490
Pygospio elegans	340	142	20	20.0	0	0	90	35
Rhithropanopeus harrisii	15	7.6	0	0	0	0	3.5	1.78
Scrobicularia plana	10	6.7	0	0	0	0	2.3	1.56
Sphaeroma	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Streblospio benedicti	270	125	6200	2580	0	0	3000	1250
Totalen	9900	1670	12000	4000	0	0	7900	2000

Tabel 14

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Veerse gat-Middelpl. Pl.12 van het Veerse Meer in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	2.93		6.07		3.53		12.53	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Actiniaria	.007	.0065	0	0	0	0	.0016	.00151
Aphelochaeta marioni	.015	.0071	.14	.085	0	0	.07	.041
Arenicola marina	.09	.088	0	0	0	0	.021	.0206
Cerastoderma glaucum	7.3	2.69	.007	.0074	0	0	1.7	.63
Cyathura carinata	.11	.100	0	0	0	0	.026	.0235
Eteone	0	0	.023	.0156	0	0	.011	.0076
Ficopomatus enigmaticus	.010	.0098	0	0	0	0	.0023	.00228
Gammaridae	*****		0	0	0	0	*****	
Heteromastus filiformis	2.9	.52	1.6	.73	0	0	1.4	.37
Hinia reticulata	.25	.253	0	0	0	0	.06	.059
Hydrobia ulvae	.34	.124	0	0	0	0	.079	.0289
Hydrobia ventrosa	.027	.0218	0	0	0	0	.006	.0051
Manayunkia aestuarina	0	0	*****		0	0	*****	
Melita palmata	.0005	.00054	0	0	0	0	.00013	.000126
Microdeutopus gryllotalpa	.0004	.00042	0	0	0	0	.00010	.000098
Mya arenaria	23	7.7	9	8.1	0	0	10	4.3
Nereis	.029	.0185	0	0	0	0	.007	.0043
Nereis diversicolor	1.9	1.04	.005	.0046	0	0	.44	.242
Nereis succinea	1.0	.35	1.0	.40	0	0	.70	.209
Oligochaeta	.056	.0112	.11	.061	0	0	.064	.0296
Polydora (polydora) cornuta	.21	.084	.11	.084	0	0	.10	.045
Pygospio elegans	.008	.0036	*****		0	0	.0020	.00085
Rhithropanopeus harrisii	.38	.225	0	0	0	0	.09	.052
Scrobicularia plana	1.4	1.00	0	0	0	0	.33	.233
Sphaeroma	.00024	.000240	0	0	0	0	.00006	.000056
Streblospio benedicti	.009	.0043	.24	.103	0	0	.12	.050
Totalen	39	9.2	12	9.0	0	0	15	4.9

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 15

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Middelpi.-Zandkreek pl.3 van het Veerse Meer in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum Oppervlakte (km ²)	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
	1.38		.66		.29		2.33	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Actinaria	20	15.3	120	120	0	0	50	35
Aphelocheata marioni	310	203	280	150	0	0	260	128
Bathyporeia	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
Cerastoderma glaucum	220	177	0	0	0	0	130	105
Corophium	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
Cyathura carinata	1000	340	0	0	0	0	600	202
Eurydice pulchra	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
Picopomatus enigmaticus	20	11.1	500	460	0	0	150	130
Heteromastus filiformis	1800	390	400	186	0	0	1200	237
Hydrobia ulvae	60	40	0	0	0	0	33	23.6
Macoma balthica	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
Manayunkia aestuarina	0	0	40	26.7	0	0	11	7.6
Melita palmata	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
Microdeutopus gryllotalpa	200	168	0	0	0	0	120	99
Mya arenaria	150	123	0	0	0	0	90	73
Nereis	1000	370	0	0	0	0	580	220
Nereis diversicolor	600	75	80	44	0	0	380	46
Nereis succinea	210	115	280	179	0	0	200	85
Oligochaeta	1400	310	500	184	0	0	940	188
Phoronidae	0	0	60	43	0	0	17	12.1
Polydora (polydora) cornuta	380	145	40	40	0	0	240	87
Pygospio elegans	60	33	0	0	0	0	33	19.5
Rhithropanopeus harrisi	15	7.6	20	20.0	0	0	15	7.3
Scrobicularia plana	10	6.7	0	0	0	0	6	4.0
Streblospio benedicti	220	69	2100	770	0	0	730	221
Totalen	7600	970	4400	1800	0	0	5800	770

Tabel 16

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Middelp.-Zandkreek pl.3 van het Veerse Meer in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	1.38		.66		.29		2.33	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Actiniaria	.006	.0041	.10	.102	0	0	.032	.0289
Aphelochaeta marioni	.032	.0236	.007	.0038	0	0	.021	.0140
Bathyporeia	*****		0	0	0	0	*****	
Cerastoderma glaucum	2.1	1.56	0	0	0	0	1.2	.92
Corophium	.0006	.00060	0	0	0	0	.0004	.00036
Cyathura carinata	.85	.292	0	0	0	0	.51	.173
Eurydice pulchra	.0018	.00184	0	0	0	0	.0011	.00109
Ficopomatus enigmaticus	.006	.0032	.28	.281	0	0	.08	.080
Heteromastus filiformis	2.5	.35	.16	.092	0	0	1.50	.210
Hydrobia ulvae	.04	.030	0	0	0	0	.021	.0180
Macoma balthica	.08	.077	0	0	0	0	.05	.046
Manayunkia aestuarina	0	0	*****		0	0	*****	
Melita palmata	0	0	.003	.0031	0	0	.0009	.00088
Microdeutopus gryllotalpa	.017	.0157	0	0	0	0	.010	.0093
Mya arenaria	3.0	1.97	0	0	0	0	1.8	1.17
Nereis	.07	.034	0	0	0	0	.039	.0203
Nereis diversicolor	4.3	1.53	.08	.061	0	0	2.6	.91
Nereis succinea	1.0	.65	.5	.32	0	0	.7	.40
Oligochaeta	.111	.0283	.018	.0078	0	0	.071	.0170
Phoronidae	0	0	.0042	.00282	0	0	.0012	.00080
Polydora (polydora) cornuta	.043	.0196	.0015	.00154	0	0	.026	.0116
Pygospio elegans	.0011	.00069	0	0	0	0	.0006	.00041
Rhithropanopeus harrisi	.6	.44	4	4.0	0	0	1.5	1.15
Scrobicularia plana	.7	.51	0	0	0	0	.4	.30
Streblospio benedicti	.010	.0039	.067	.0260	0	0	.025	.0077
Totaal	15	4.3	5	4.6	0	0	10.6	2.84

***** , gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 17

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Westelijk deel - plot 1 van de Westerschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	21.58		8.89		9.90		56.80		97.16	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	13	13.3	0	0	0	0	0	0	3.0	2.96
<i>Achelia echinata</i>	0	0	0	0	0	0	16	15.5	9	9.1
<i>Achelia longipes</i>	0	0	0	0	0	0	2.6	2.58	1.5	1.51
<i>Actiniaria</i>	0	0	0	0	0	0	1.3	1.29	.8	.76
<i>Anaitides mucosa</i>	27	14.7	7	7.4	0	0	1.3	1.29	7	3.4
<i>Anoplodactylus petiolatus</i>	0	0	0	0	7	6.7	2.6	2.58	2.2	1.66
<i>Anoplodactylus pygmaeus</i>	0	0	0	0	0	0	1.3	1.29	.8	.76
<i>Aphelochaeta marioni</i>	2200	1480	340	223	40	20.4	7	6.7	500	330
<i>Arenicola marina</i>	20	10.2	0	0	0	0	0	0	4.4	2.26
<i>Asterias rubens</i>	0	0	0	0	0	0	1.3	1.29	.8	.76
<i>Atylus swammerdami</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.68
<i>Capitella capitata</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Caprellidae</i>	0	0	0	0	0	0	8	7.8	5	4.5
<i>Carcinus maenas</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.9
<i>Cerastoderma edule</i>	130	59	0	0	0	0	0	0	28	13.1
<i>Corophium</i>	0	0	0	0	0	0	1.3	1.29	.8	.76
<i>Corophium arenarium</i>	27	26.7	0	0	0	0	0	0	6	5.9
<i>Crangon crangon</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.68
<i>Cumacea</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Cumopsis goodsiri</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Ensis</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Epitonium clathratulum</i>	0	0	7	7.4	0	0	1.3	1.29	1.4	1.01
<i>Eteone</i>	130	52	0	0	0	0	0	0	28	11.6
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	7	6.7	15	14.8	0	0	13	8.9	11	5.6
<i>Gattyana cirrosa</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Glycera tridactyla</i>	13	8.9	0	0	0	0	13	8.9	11	5.6
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	0	0	0	0	8	7.8	5	4.5
<i>Heteromastus filiformis</i>	3700	1370	190	160	13	8.9	27	26.7	800	310
<i>Hydrobia ulvae</i>	160	160	0	0	0	0	0	0	40	36
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	7	7.4	0	0	1.3	1.29	1.4	1.01
<i>Liocarcinus</i>	0	0	7	7.4	0	0	0	0	.7	.68
<i>Macoma balthica</i>	1300	560	0	0	7	6.7	0	0	280	125
<i>Macropodia parva</i>	0	0	0	0	0	0	1.3	1.29	.8	.76
<i>Malacoceros</i>	160	92	0	0	0	0	0	0	36	20.5
<i>Mya arenaria</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Mysella bidentata</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Mysidacea</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.68
<i>Nemertea</i>	13	13.3	0	0	0	0	0	0	3.0	2.96
<i>Nephtys</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.9
<i>Nephtys cirrosa</i>	7	6.7	15	9.8	27	14.7	27	14.7	21	8.9
<i>Nephtys hombergii</i>	7	6.7	0	0	13	13.3	0	0	2.8	2.01
<i>Nephtys longosetosa</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.9
<i>Nereis</i>	70	59	0	0	0	0	0	0	16	13.1
<i>Nereis diversicolor</i>	270	137	0	0	0	0	0	0	60	30
<i>Nereis longissima</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.9
<i>Nereis succinea</i>	33	20.5	7	7.4	0	0	0	0	8	4.6
<i>Nymphon rubrum</i>	0	0	0	0	0	0	1.3	1.29	.8	.76
<i>Oligochaeta</i>	2300	1290	7	7.4	0	0	0	0	510	286
<i>Ophelia rathkei</i>	20	20.0	0	0	0	0	0	0	4	4.4
<i>Paraonis fulgens</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Petricola</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.68
<i>Petricola pholadiformis</i>	0	0	0	0	0	0	5	5.2	3	3.0
<i>Pisidia longicornis</i>	0	0	0	0	0	0	1.3	1.29	.8	.76
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	250	195	7	7.4	0	0	0	0	60	43
<i>Pygospio elegans</i>	2200	1110	7	7.4	0	0	70	67	530	249
<i>Retusa obtusa</i>	20	20.0	0	0	0	0	0	0	4	4.4
<i>Scolecopsis (sco.) squamata</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Scoloplos (scolop.) armiger</i>	47	22.3	0	0	7	6.7	0	0	11	5.0
<i>Scrobicularia plana</i>	90	49	0	0	0	0	0	0	19	10.8
<i>Spio martinensis</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Streblospio benedicti</i>	80	57	40	37	0	0	0	0	21	13.1
<i>Venerupis senegalensis</i>	0	0	0	0	0	0	1.3	1.29	.8	.76
Totale	13000	4800	700	410	140	35	240	75	3200	1060

Tabel 18

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Westelijk deel - plot 1 van de Westerschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	21.58		8.89		9.90		56.80		97.16	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	.00017	.000170	0	0	0	0	0	0	.00004	.000038
<i>Achelia echinata</i>	0	0	0	0	0	0	.0024	.00238	.0014	.00139
<i>Achelia longipes</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Actiniaria</i>	0	0	0	0	0	0	.015	.0154	.009	.0090
<i>Anatides mucosa</i>	.033	.0170	.0004	.00040	0	0	.0004	.00040	.008	.0038
<i>Anoplodactylus petiolatus</i>	0	0	0	0	*****	*****	.00015	.000150	.00009	.000088
<i>Anoplodactylus pygmaeus</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Aphelochaeta marioni</i>	.30	.197	.021	.0144	.0021	.00147	.0004	.00044	.07	.044
<i>Arenicola marina</i>	.31	.171	0	0	0	0	0	0	.07	.038
<i>Asterias rubens</i>	0	0	0	0	0	0	.13	.128	.07	.075
<i>Atylus swammerdami</i>	0	0	0	0	.0018	.00184	0	0	.00019	.000187
<i>Capitella capitata</i>	.0011	.00111	0	0	0	0	0	0	.00025	.000246
<i>Caprellidae</i>	0	0	0	0	0	0	.00015	.000150	.00009	.000088
<i>Carcinus maenas</i>	0	0	0	0	0	0	13	13.4	8	7.8
<i>Cerastoderma edule</i>	10	9.3	0	0	0	0	0	0	2.3	2.07
<i>Corophium</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Corophium arenarium</i>	.0016	.00160	0	0	0	0	0	0	.0004	.00036
<i>Crangon crangon</i>	0	0	0	0	.08	.079	0	0	.008	.0081
<i>Cumacea</i>	*****	*****	0	0	0	0	0	0	*****	*****
<i>Cumopsis goodsiri</i>	.0005	.00048	0	0	0	0	0	0	.00011	.000107
<i>Ensis</i>	.00030	.000300	0	0	0	0	0	0	.00007	.000067
<i>Epitonium clathratulum</i>	0	0	.0004	.00041	0	0	.00010	.000100	.00010	.000070
<i>Eteone</i>	.056	.0249	0	0	0	0	0	0	.012	.0055
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	.016	.0164	.04	.038	0	0	.011	.0112	.014	.0083
<i>Gattyana cirrosa</i>	.05	.049	0	0	0	0	0	0	.011	.0110
<i>Glycera tridactyla</i>	.027	.0226	0	0	0	0	.11	.106	.07	.062
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	0	0	0	0	.007	.0068	.004	.0040
<i>Heteromastus filiformis</i>	4.3	1.57	.08	.045	.011	.0079	.013	.0134	1.0	.35
<i>Hydrobia ulvae</i>	.08	.077	0	0	0	0	0	0	.017	.0172
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	.15	.149	0	0	.010	.0098	.019	.0148
<i>Liocarcinus</i>	0	0	.04	.036	0	0	0	0	.003	.0033
<i>Macoma balthica</i>	4.4	1.40	0	0	.005	.0048	0	0	1.0	.31
<i>Macropodia parva</i>	0	0	0	0	0	0	.009	.0090	.005	.0052
<i>Malacoceros</i>	.016	.0094	0	0	0	0	0	0	.0036	.00209
<i>Mys arenaria</i>	.0005	.00052	0	0	0	0	0	0	.00012	.000115
<i>Mysella bidentata</i>	.0009	.00093	0	0	0	0	0	0	.00021	.000207
<i>Mysidacea</i>	0	0	0	0	.009	.0093	0	0	.0009	.00094
<i>Nemertea</i>	.020	.0203	0	0	0	0	0	0	.004	.0045
<i>Nephtys</i>	0	0	0	0	0	0	.0023	.00233	.0014	.00136
<i>Nephtys cirrosa</i>	.015	.0145	.044	.0292	.041	.0271	.09	.073	.06	.043
<i>Nephtys hombergii</i>	.12	.125	0	0	.08	.076	0	0	.035	.0287
<i>Nephtys longosetosa</i>	0	0	0	0	0	0	.17	.168	.10	.098
<i>Nereis</i>	.013	.0119	0	0	0	0	0	0	.0030	.00265
<i>Nereis diversicolor</i>	1.3	.64	0	0	0	0	0	0	.30	.143
<i>Nereis longissima</i>	0	0	0	0	0	0	.027	.0274	.016	.0160
<i>Nereis succinea</i>	.06	.056	.004	.0039	0	0	0	0	.014	.0124
<i>Nymphon rubrum</i>	0	0	0	0	0	0	.00015	.000150	.00009	.000088
<i>Oligochaeta</i>	.28	.162	*****	*****	0	0	0	0	.06	.036
<i>Ophelia rathkei</i>	.0022	.00221	0	0	0	0	0	0	.0005	.00049
<i>Paranosis fulgens</i>	.003	.0031	0	0	0	0	0	0	.0007	.00068
<i>Petricola</i>	0	0	0	0	.007	.0075	0	0	.0008	.00076
<i>Petricola pholadiformis</i>	0	0	0	0	0	0	.0004	.00038	.00022	.000222
<i>Pisidia longicornis</i>	0	0	0	0	0	0	.0016	.00156	.0009	.00091
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	.014	.0106	.0005	.00049	0	0	0	0	.0031	.00237
<i>Pygospio elegans</i>	.16	.070	.0005	.00049	0	0	.004	.0037	.038	.0156
<i>Retusa obtusa</i>	.014	.0137	0	0	0	0	0	0	.003	.0030
<i>Scolecopsis (sco.) squamata</i>	.022	.0216	0	0	0	0	0	0	.005	.0048
<i>Scoloplos (scolop.) armiger</i>	.12	.056	0	0	.005	.0048	0	0	.028	.0123
<i>Scrobicularia plana</i>	1.6	.81	0	0	0	0	0	0	.35	.180
<i>Spio martinensis</i>	.0012	.00124	0	0	0	0	0	0	.00028	.000275
<i>Streblospio benedicti</i>	.008	.0052	.0012	.00122	0	0	0	0	.0018	.00117
<i>Venerupis senegalensis</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
Totalen	24	11.4	.38	.166	.24	.099	14	13.4	14	8.2

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 19

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Centraal deel - plot 2 van de Westerschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	19,48		7,30		7,53		33,17		67,47	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Achelia echinata</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	3	3.3
<i>Actinaria</i>	0	0	7	6.7	0	0	4200	2770	2000	1360
<i>Anatides mucosa</i>	0	0	0	0	0	0	27	20.4	13	10.0
<i>Aphelochaeta marioni</i>	24	13.6	300	330	0	0	27	20.4	60	37
<i>Arenicola marina</i>	30	18.8	13	8.9	0	0	0	0	10	5.5
<i>Asterias rubens</i>	0	0	0	0	0	0	27	17.8	13	8.7
<i>Autolytus langerhansii</i>	0	0	0	0	0	0	27	26.7	13	13.1
<i>Bathyporeia pilosa</i>	1700	1400	7	6.7	0	0	0	0	500	400
<i>Bathyporeia sarsi</i>	18	18.2	0	0	0	0	0	0	5	5.2
<i>Capitella capitata</i>	6	6.1	13	8.9	7	6.7	20	20.0	14	10.1
<i>Carcinus maenas</i>	12	8.1	0	0	0	0	27	17.8	17	9.0
<i>Cerastoderma edule</i>	900	850	0	0	0	0	0	0	250	244
<i>Corophium</i>	1300	730	0	0	0	0	20	20.0	390	210
<i>Corophium acherusicum</i>	0	0	0	0	0	0	300	330	160	164
<i>Corophium arenarium</i>	12	12.1	140	140	0	0	0	0	19	15.5
<i>Corophium insidiosum</i>	0	0	0	0	0	0	40	40	20	19.7
<i>Corophium volutator</i>	3900	1840	0	0	0	0	0	0	1100	530
<i>Crassostrea</i>	0	0	0	0	0	0	190	187	90	92
<i>Crepidula fornicata</i>	0	0	0	0	0	0	13	8.9	7	4.4
<i>Cumacea</i>	6	6.1	0	0	0	0	0	0	1.7	1.75
<i>Cyathura carinata</i>	12	8.1	0	0	0	0	0	0	3.5	2.35
<i>Decapoda</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	3	3.3
<i>Ensis</i>	6	6.1	0	0	0	0	0	0	1.7	1.75
<i>Eteone</i>	100	46	20	14.2	0	0	27	20.4	43	16.7
<i>Eumida</i>	0	0	0	0	0	0	200	133	100	66
<i>Eurydice pulchra</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	1.5	1.04
<i>Ficopomatus enigmaticus</i>	0	0	0	0	0	0	13	13.3	7	6.6
<i>Gammaridae</i>	0	0	0	0	0	0	20	20.0	10	9.8
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	20	20.0	0	0	0	0	2.2	2.16
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	0	0	0	0	60	60	29	29.5
<i>Haustorius arenarius</i>	6	6.1	0	0	0	0	0	0	1.7	1.75
<i>Heteromastus filiformis</i>	7000	3500	1200	790	80	54	130	113	2300	1010
<i>Hydrobia ulvae</i>	440	255	13	8.9	0	0	0	0	130	74
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	0	0	0	0	170	134	80	66
<i>Lepidonotus squamatus</i>	0	0	0	0	0	0	90	58	43	28.5
<i>Macoma balthica</i>	800	520	40	14.7	0	0	0	0	230	150
<i>Magelona mirabilis</i>	6	6.1	7	6.7	0	0	0	0	2.5	1.89
<i>Mesopodopsis slabberi</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.74
<i>Mya arenaria</i>	70	60	7	6.7	0	0	0	0	20	17.4
<i>Mytilus edulis</i>	0	0	0	0	0	0	400	360	210	175
<i>Nemertea</i>	18	18.2	0	0	0	0	7	6.7	9	6.2
<i>Nephtys cirrosa</i>	18	18.2	20	10.2	27	14.7	7	6.7	14	6.5
<i>Nephtys hombergii</i>	0	0	13	8.9	0	0	7	6.7	5	3.4
<i>Nereis</i>	260	241	0	0	0	0	30	33	90	71
<i>Nereis diversicolor</i>	150	53	0	0	0	0	0	0	42	15.3
<i>Nereis longissima</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	3	3.3
<i>Nereis succinea</i>	100	50	0	0	0	0	400	320	200	157
<i>Nereis virens</i>	6	6.1	0	0	0	0	7	6.7	5	3.7
<i>Oligochaeta</i>	12	12.1	0	0	0	0	220	213	110	105
<i>Paraonis fulgens</i>	6	6.1	0	0	0	0	0	0	1.7	1.75
<i>Petricola pholadiformis</i>	6	6.1	0	0	0	0	390	287	190	141
<i>Polychaeta</i>	6	6.1	0	0	0	0	0	0	1.7	1.75
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	30	30	0	0	0	0	27	17.8	22	12.4
<i>Pontocrates altamarinus</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	3	3.3
<i>Pygospio elegans</i>	420	166	0	0	0	0	0	0	120	48
<i>Scolecopsis (scole.) foliosa</i>	6	6.1	0	0	0	0	0	0	1.7	1.75
<i>Scolecopsis (scole.) squamata</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.7	.72
<i>Scoloplos (scolop.) armiger</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.7	.72
<i>Scrobicularia plana</i>	12	12.1	0	0	0	0	0	0	3	3.5
<i>Spiofanus bombyx</i>	30	30	0	0	0	0	0	0	9	8.7
<i>Streblospio benedicti</i>	36	20.8	7	6.7	0	0	7	6.7	14	6.9
Totalen	18000	5200	1900	1140	130	66	7000	4700	8900	2750

Tabel 20

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Centraal deel - plot 2 van de Westerschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m	2 m	2 t/m	5 m	5 t/m	8 m	8 t/m	100 m	Totaal
Oppervlakte (km ²)	19.48		7.30		7.53		33.17		67.47
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem
<i>Achelia echinata</i>	0	0	0	0	0	0	.0010	.00104	.0005
<i>Actiniaria</i>	0	0	.0013	.00129	0	0	.11	7.3	5
<i>Anaitides mucosa</i>	0	0	0	0	0	0	.005	.0040	.0025
<i>Aphelochaeta marioni</i>	.0031	.00255	.028	.0278	0	0	.0025	.00207	.005
<i>Arenicola marina</i>	.28	.177	.21	.173	0	0	0	0	.10
<i>Asterias rubens</i>	0	0	0	0	0	0	.44	.294	.21
<i>Autolytus langerhansi</i>	0	0	0	0	0	0	.0016	.00157	.0008
<i>Bathyporeia pilosa</i>	.23	.154	.0008	.00080	0	0	0	0	.07
<i>Bathyporeia sarsi</i>	.0020	.00204	0	0	0	0	0	0	.0006
<i>Capitella capitata</i>	.0016	.00161	.0020	.00162	.0005	.00052	.0015	.00147	.0015
<i>Carcinus maenas</i>	.07	.048	0	0	0	0	.6	.54	.34
<i>Cerastoderma edule</i>	.11	11.4	0	0	0	0	0	0	3
<i>Corophium</i>	.12	.064	0	0	0	0	.0007	.00072	.034
<i>Corophium acherusicum</i>	0	0	0	0	0	0	.022	.0224	.011
<i>Corophium arenarium</i>	.0018	.00182	.023	.0226	0	0	0	0	.0030
<i>Corophium insidiosum</i>	0	0	0	0	0	0	.004	.0039	.0019
<i>Corophium volutator</i>	1.3	.58	0	0	0	0	0	0	.37
<i>Crassostrea</i>	0	0	0	0	0	0	70	67	30
<i>Crepidula fornicata</i>	0	0	0	0	0	0	.0025	.00225	.0012
Cumacea	*****		0	0	0	0	0	0	*****
<i>Cyathura carinata</i>	.0012	.00095	0	0	0	0	0	0	.00035
Decapoda	0	0	0	0	0	0	.0015	.00152	.0007
Ensis	.014	.0144	0	0	0	0	0	0	.004
Eteone	.030	.0124	.005	.0049	0	0	.004	.0035	.011
Eumida	0	0	0	0	0	0	.05	.034	.025
<i>Eurydice pulchra</i>	0	0	.0020	.00198	.0013	.00126	0	0	.00035
<i>Ficopomatus enigmaticus</i>	0	0	0	0	0	0	.007	.0074	.004
Gammaridae	0	0	0	0	0	0	.003	.0034	.0017
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	.05	.051	0	0	0	0	.005
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	0	0	0	0	.05	.049	.024
<i>Haustorium arenarium</i>	.0027	.00269	0	0	0	0	0	0	.0008
<i>Heteromastus filiformis</i>	4.7	2.23	.7	.48	.13	.108	.14	.141	1.5
<i>Hydrobia ulvae</i>	.11	.073	.0019	.00153	0	0	0	0	.031
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	0	0	0	0	1.1	.95	.5
<i>Lepidonotus squamatus</i>	0	0	0	0	0	0	.11	.077	.06
<i>Macoma balthica</i>	1.3	.72	.8	.42	0	0	0	0	.46
<i>Magelona mirabilis</i>	.010	.0100	.017	.0173	0	0	0	0	.005
<i>Mesopodopsis slabberi</i>	0	0	0	0	.0010	.00104	0	0	.00012
<i>Mya arenaria</i>	.15	.146	.0005	.00052	0	0	0	0	.04
<i>Mytilus edulis</i>	0	0	0	0	0	0	50	49	24
Nemertea	.026	.0257	0	0	0	0	.016	.0156	.015
<i>Nephtys cirrosa</i>	.04	.036	.050	.0277	.5	.34	.05	.046	.10
<i>Nephtys hombergii</i>	0	0	.04	.031	0	0	.029	.0285	.018
<i>Nereis</i>	.06	.061	0	0	0	0	.0019	.00190	.019
<i>Nereis diversicolor</i>	.5	.37	0	0	0	0	0	0	.15
<i>Nereis longissima</i>	0	0	0	0	0	0	.0026	.00257	.0013
<i>Nereis succinea</i>	.20	.088	0	0	0	0	.25	.218	.18
<i>Nereis virens</i>	.05	.050	0	0	0	0	.10	.098	.06
<i>Oligochaeta</i>	.0014	.00137	0	0	0	0	.022	.0217	.011
<i>Paraonis fulgens</i>	.0029	.00288	0	0	0	0	0	0	.0008
<i>Petricola pholadiformis</i>	.0004	.00045	0	0	0	0	.07	.062	.04
Polychaeta	*****		0	0	0	0	0	0	*****
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	.007	.0066	0	0	0	0	.0021	.00142	.0030
<i>Pontocrates altamarinus</i>	0	0	0	0	0	0	.0006	.00064	.0003
<i>Pygospio elegans</i>	.029	.0101	0	0	0	0	0	0	.0084
<i>Scolecopsis (scole.) foliosa</i>	.06	.060	0	0	0	0	0	0	.017
<i>Scolecopsis (scole.) squamata</i>	0	0	.003	.0030	0	0	0	0	.0003
<i>Scoloplos (scolop.) armiger</i>	0	0	.019	.0193	0	0	0	0	.0021
<i>Scrobicularia plana</i>	.5	.45	0	0	0	0	0	0	.13
<i>Spiofanus bombyx</i>	.026	.0263	0	0	0	0	0	0	.008
<i>Streblospio benedicti</i>	.0015	.00098	*****		0	0	.00029	.000290	.0006
Totalen	21	14.5	1.9	.71	.7	.35	130	88	70

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 21

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 3 van de Westerschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	19.76		6.08		7.53		17.39		50.77	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	2.6	2.59
<i>Aphelocheata marioni</i>	0	0	0	0	0	0	20	20.0	7	6.9
<i>Bathyporeia pilosa</i>	400	390	210	135	13	8.9	70	36	220	153
<i>Capitella capitata</i>	0	0	0	0	27	14.7	0	0	4.0	2.19
<i>Cerastoderma edule</i>	7	6.7	7	6.7	0	0	0	0	3.4	2.72
<i>Corophium</i>	600	640	7	6.7	0	0	0	0	250	249
<i>Corophium arenarium</i>	50	32	0	0	0	0	0	0	18	12.3
<i>Corophium volutator</i>	1900	1260	0	0	7	6.7	0	0	800	490
<i>Crangon crangon</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	2.6	2.59
<i>Crassostrea</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.80
<i>Cyathura carinata</i>	1100	580	13	13.3	0	0	0	0	410	228
<i>Eteone</i>	60	36	0	0	0	0	7	6.7	26	14.4
<i>Eurydice pulchra</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	7	6.7	4.1	2.61
<i>Haustorius arenarius</i>	7	6.7	0	0	13	13.3	0	0	5	3.3
<i>Heteromastus filiformis</i>	12000	4700	470	187	1200	300	250	225	4800	1850
<i>Hydrobia ulvae</i>	2700	1020	7	6.7	0	0	7	6.7	1100	400
<i>Macoma balthica</i>	900	320	7	6.7	13	8.9	7	6.7	360	126
<i>Mesopodopsis slabberi</i>	0	0	13	8.9	33	14.9	7	6.7	9	3.4
<i>Mya arenaria</i>	33	17.9	0	0	0	0	0	0	13	7.0
<i>Mytilus edulis</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	2.6	2.59
<i>Nemertea</i>	7	6.7	7	6.7	0	0	7	6.7	6	3.5
<i>Nereis</i>	500	310	0	0	0	0	0	0	190	121
<i>Nereis diversicolor</i>	690	188	7	6.7	0	0	0	0	270	73
<i>Nereis succinea</i>	0	0	80	80	7	6.7	0	0	11	9.6
<i>Oligochaeta</i>	110	107	0	0	20	14.2	0	0	40	42
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	90	86	70	66	0	0	0	0	50	34
<i>Pygospio elegans</i>	11000	4500	0	0	13	13.3	0	0	4400	1740
<i>Scolecopsis (sco.) squamata</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	2.6	2.59
<i>Scrobicularia plana</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	2.6	2.59
<i>Streblospio benedicti</i>	33	14.9	0	0	90	87	27	26.7	35	16.8
Totalen	32000	9000	920	222	1500	370	410	275	13000	3500

Tabel 22

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 3 van de Westerschelde in het Najaar 2003, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	19.76		6.08		7.53		17.39		50.77	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	.0006	.00056	0	0	0	0	0	0	.00022	.000218
<i>Aphelochaeta marioni</i>	0	0	0	0	0	0	.0021	.00208	.0007	.00071
<i>Bathyporeia pilosa</i>	.04	.037	.027	.0182	.0013	.00089	.0066	.00283	.022	.0147
<i>Capitella capitata</i>	0	0	0	0	.0026	.00178	0	0	.00038	.000265
<i>Cerastoderma edule</i>	.00003	.000030	.00029	.000290	0	0	0	0	.00005	.000037
<i>Corophium</i>	.04	.043	.0007	.00072	0	0	0	0	.017	.0166
<i>Corophium arenarium</i>	.010	.0073	0	0	0	0	0	0	.0040	.00284
<i>Corophium volutator</i>	.43	.291	0	0	.0006	.00064	0	0	.17	.113
<i>Crangon crangon</i>	.0007	.00070	0	0	0	0	0	0	.00027	.000272
<i>Crassostrea</i>	0	0	1.2	1.24	0	0	0	0	.15	.149
<i>Cyathura carinata</i>	.29	.147	.008	.0083	0	0	0	0	.11	.057
<i>Eteone</i>	.040	.0254	0	0	0	0	.0019	.00188	.016	.0099
<i>Eurydice pulchra</i>	0	0	.0006	.00063	.0008	.00079	.009	.0094	.003	.0032
<i>Haustorius arenarius</i>	.0016	.00160	0	0	.008	.0083	0	0	.0019	.00138
<i>Heteromastus filiformis</i>	4.4	1.40	.35	.149	1.0	.31	.16	.137	2.0	.55
<i>Hydrobia ulvae</i>	.34	.124	.0007	.00068	0	0	.004	.0041	.13	.048
<i>Macoma balthica</i>	1.2	.31	.13	.129	.09	.080	.0021	.00213	.50	.124
<i>Mesopodopsis slabberi</i>	0	0	.0018	.00177	.0041	.00212	.0018	.00177	.0014	.00072
<i>Mya arenaria</i>	.008	.0050	0	0	0	0	0	0	.0032	.00194
<i>Mytilus edulis</i>	.0007	.00071	0	0	0	0	0	0	.00028	.000276
<i>Nemertea</i>	.0015	.00154	.0028	.00276	0	0	.010	.0096	.004	.0034
<i>Nereis</i>	.16	.097	0	0	0	0	0	0	.06	.038
<i>Nereis diversicolor</i>	2.2	.70	.004	.0038	0	0	0	0	.87	.271
<i>Nereis succinea</i>	0	0	.18	.178	.010	.0098	0	0	.023	.0214
<i>Oligochaeta</i>	.003	.0031	0	0	*****	*****	0	0	.0012	.00121
<i>Polydora (polydora) cornuta</i>	.006	.0058	.005	.0045	0	0	0	0	.0029	.00231
<i>Pygospio elegans</i>	.8	.33	0	0	.00022	.000220	0	0	.32	.127
<i>Scolecopsis (sco.) squamata</i>	.005	.0049	0	0	0	0	0	0	.0019	.00191
<i>Scrobicularia plana</i>	.009	.0089	0	0	0	0	0	0	.003	.0035
<i>Streblospio benedicti</i>	.0027	.00179	0	0	.004	.0040	.0010	.00095	.0020	.00097
Totaal	10.1	2.26	2.0	1.39	1.2	.34	.20	.141	4.4	.90

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 23

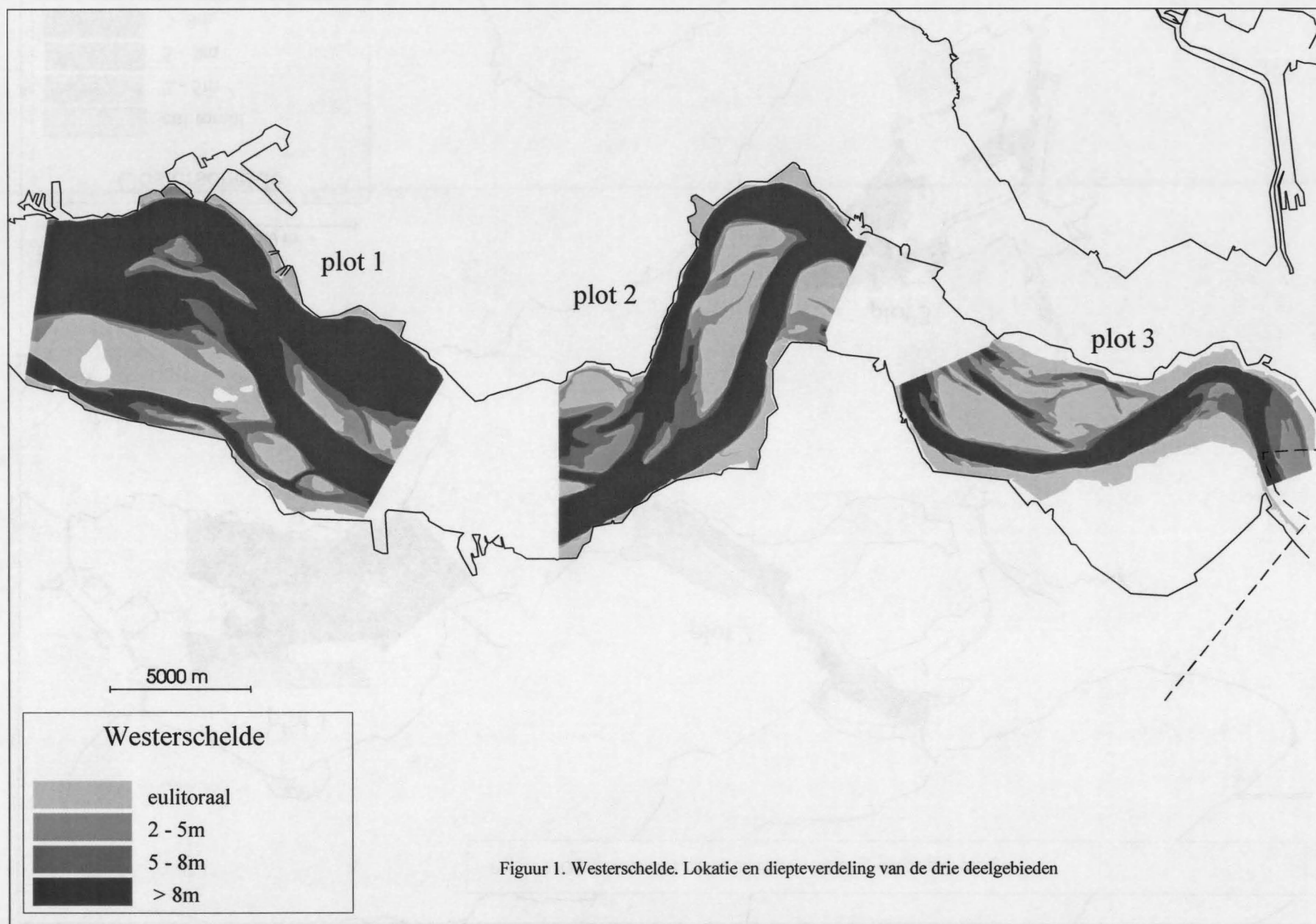
Overzicht veranderde soortnamen

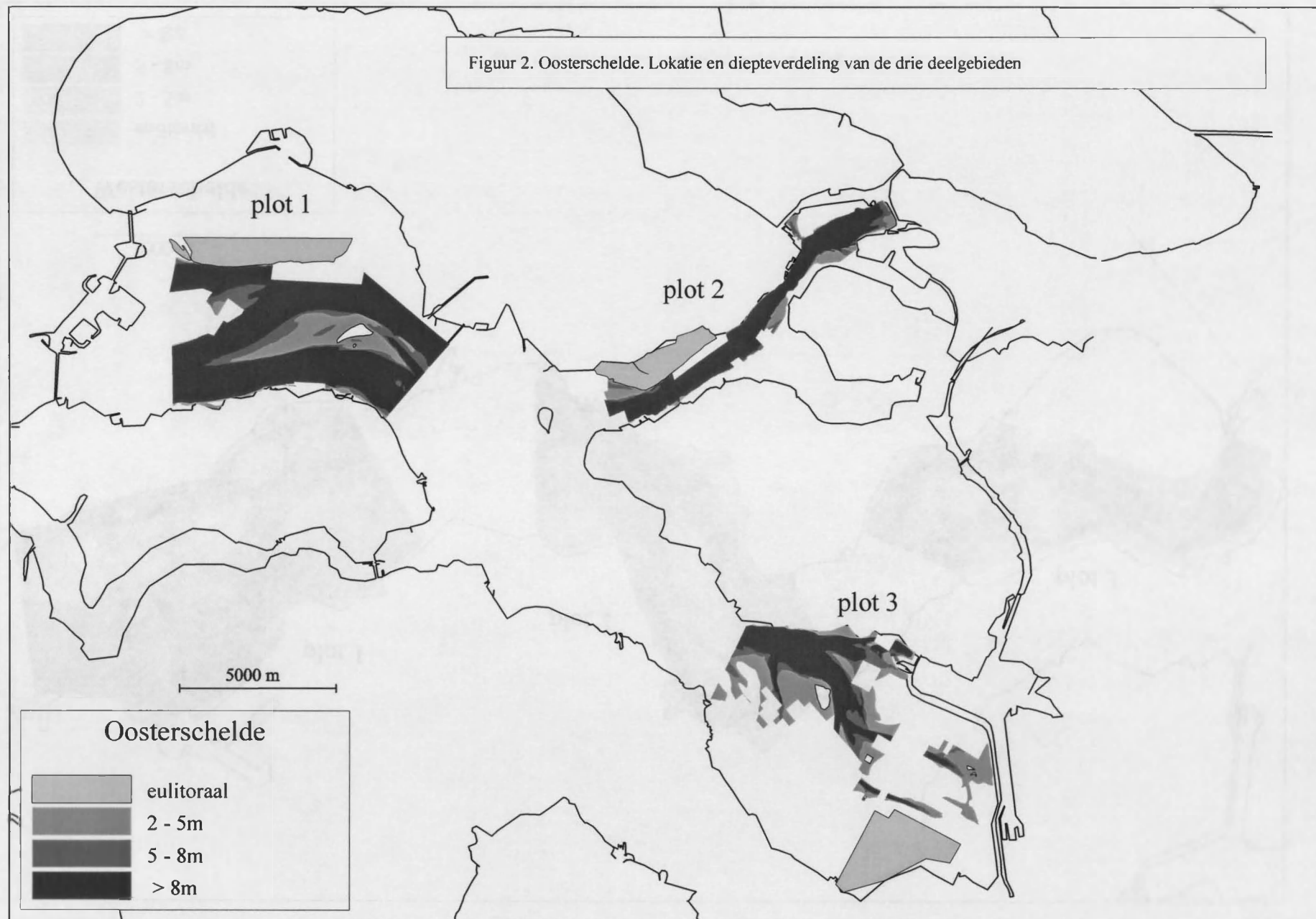
soortnaam	synoniem
Abludomelita obtusata (?)	Melita obtusata (Montagu,1813)
Angulus tenuis (Da Costa)	Tellina tenuis (Da Costa)
Aphelochaeta marioni (Saint-Joseph,1894)	Tharyx marioni (Saint-Joseph,1894)
Cerastoderma glaucum (Bruguière,1789)	Cerastoderma lamarcki (Poiret)
Ensis arcuatus var. directus (?)	Ensis directus (Conrad, 1843)
Fabulina fabula (Gmelin, 1791)	Tellina fabula (Gmelin)
Ficopomatus enigmaticus (Fauvel,1923)	Mercierella enigmatica (Fauvel,1923)
Hinia reticulata (Linnaeus,1758)	Nassarius reticulatus (Linnaeus,1758)
Lepidochitona cinereus (Linnaeus,1767)	Lepidochitona cinerea (Linnaeus,1767)
Magelona mirabilis (Johnston, 1865)	Magelona papillicornis (F.Müller,1858)
Malmgreniella lunulata (Delle Chiaje, 1841)	Harmothoe lunulata (Delle Chiaje,1841)
Notomastus (Notomastus) latericeus (Sars,1851)	Notomastus latericeus (Sars,1851)
Pectinaria (Lagis) koreni (Malmgren,1865)	Pectinaria koreni (Malmgren,1865)
PELECYPODA (Goldfuss,1920)	BIVALVIA (?)
Polydora (Boccardiella) ligerica (Ferronière,1898)	Boccardiella ligerica (Ferronière,1898)
Polydora (Polydora) ciliata (Johnston,1838)	Polydora ciliata (Johnston,1838)
Polydora (polydora) cornuta (Bosc, 1802)	Polydora ligni (Webster,1879)
Polydora (Pseudopolydora) pulchra (Carazzi,1895)	Pseudopolydora pulchra (Carazzi,1895)
Pontocrates longimanus (?)	Perioculodes longimanus (Bate & Westwood,1868)
Scolecopsis (Scolecopsis) foliosa (Audouin & Milne-Edwards,1834)	Scolecopsis foliosa (Audouin & Milne-Edwards,1834)
Scolecopsis (Scolecopsis) squamata (O.F.Müller,1806)	Scolecopsis squamata (O.F.Müller,1789)
Scoloplos (scoloplos) armiger (O.F.Müller,1776)	Scoloplos armiger (O.F.Müller,1776)
Streblospio benedicti (Webster,1879)	Streblospio shrubsolii (Buchanan,1890)
Tellimya ferruginosa (Montagu)	Montacuta ferruginosa (Montagu)
Venerupis senegalensis (Gmelin)	Venerupis pullastra (Montagu)

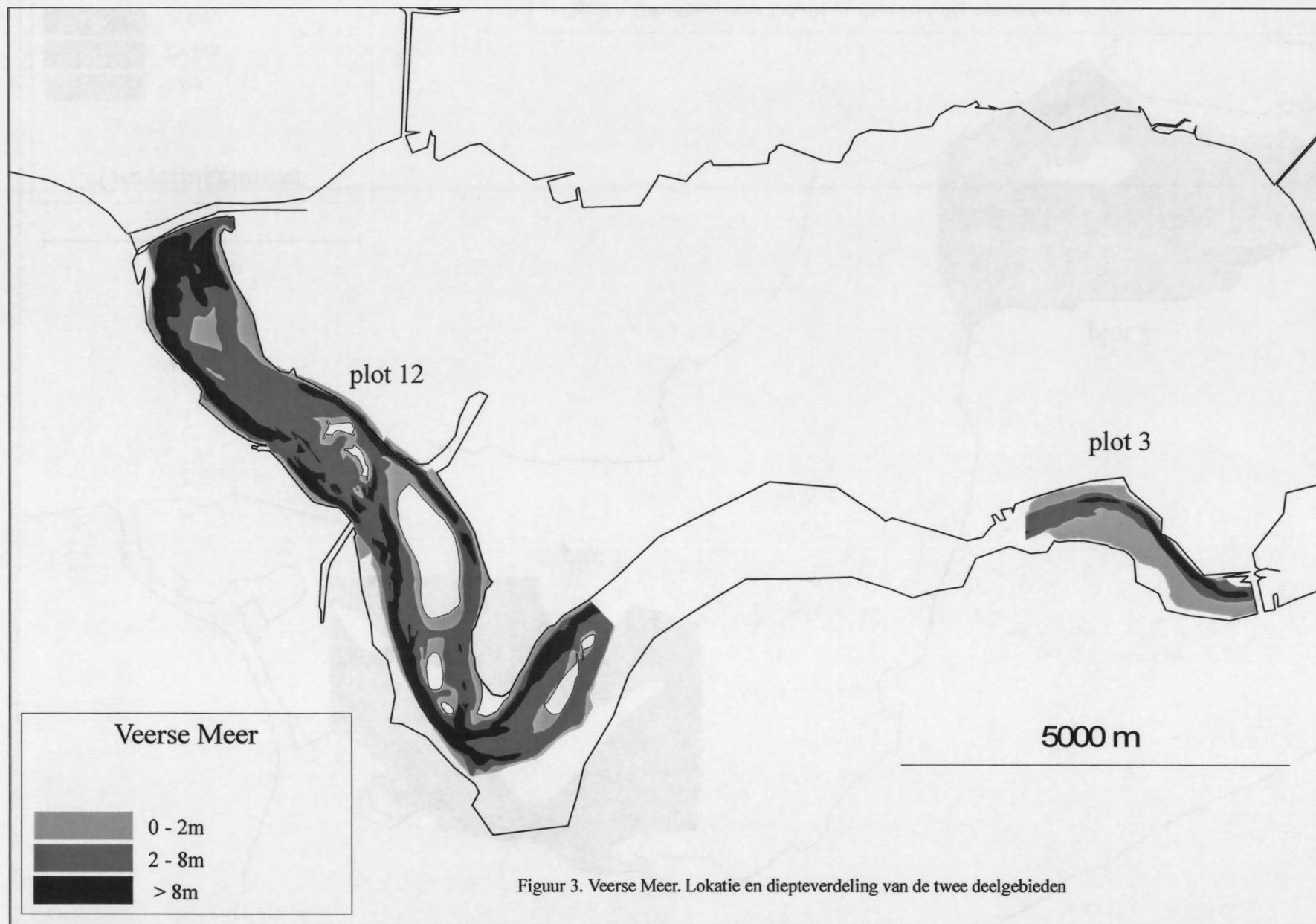
(?), auteur onbekend of niet in BIS opgenomen

Lijst van figuren

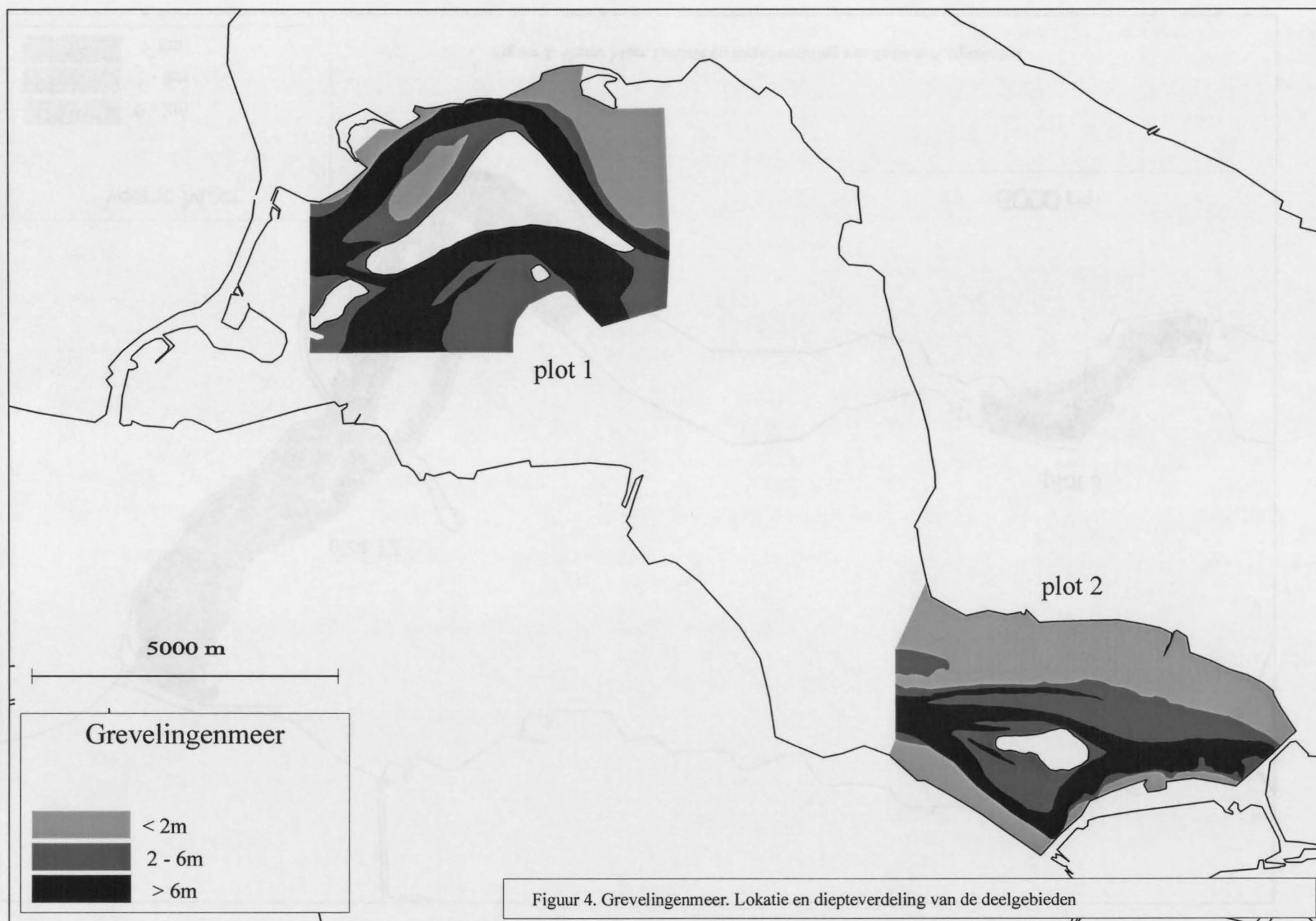
Figuur 1	Westerschelde. Lokatie en diepteverdeling van de drie deelgebieden.
Figuur 2	Oosterschelde. Lokatie en diepteverdeling van de drie deelgebieden.
Figuur 3	Veerse Meer. Lokatie en diepteverdeling van de twee deelgebieden.
Figuur 4	Grevelingenmeer. Lokatie en diepteverdeling van de twee deelgebieden.
Figuur 5	Grevelingenmeer. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2003.
Figuur 6	Oosterschelde. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2003.
Figuur 7	Veerse Meer. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2003.
Figuur 8	Westerschelde. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2003.
Figuur 9	Grevelingenmeer. Mediane korrelgroottes, najaar 2003.
Figuur 10	Oosterschelde. Mediane korrelgroottes, najaar 2003.
Figuur 11	Veerse Meer. Mediane korrelgroottes, najaar 2003.
Figuur 12	Westerschelde. Mediane korrelgroottes, najaar 2003.

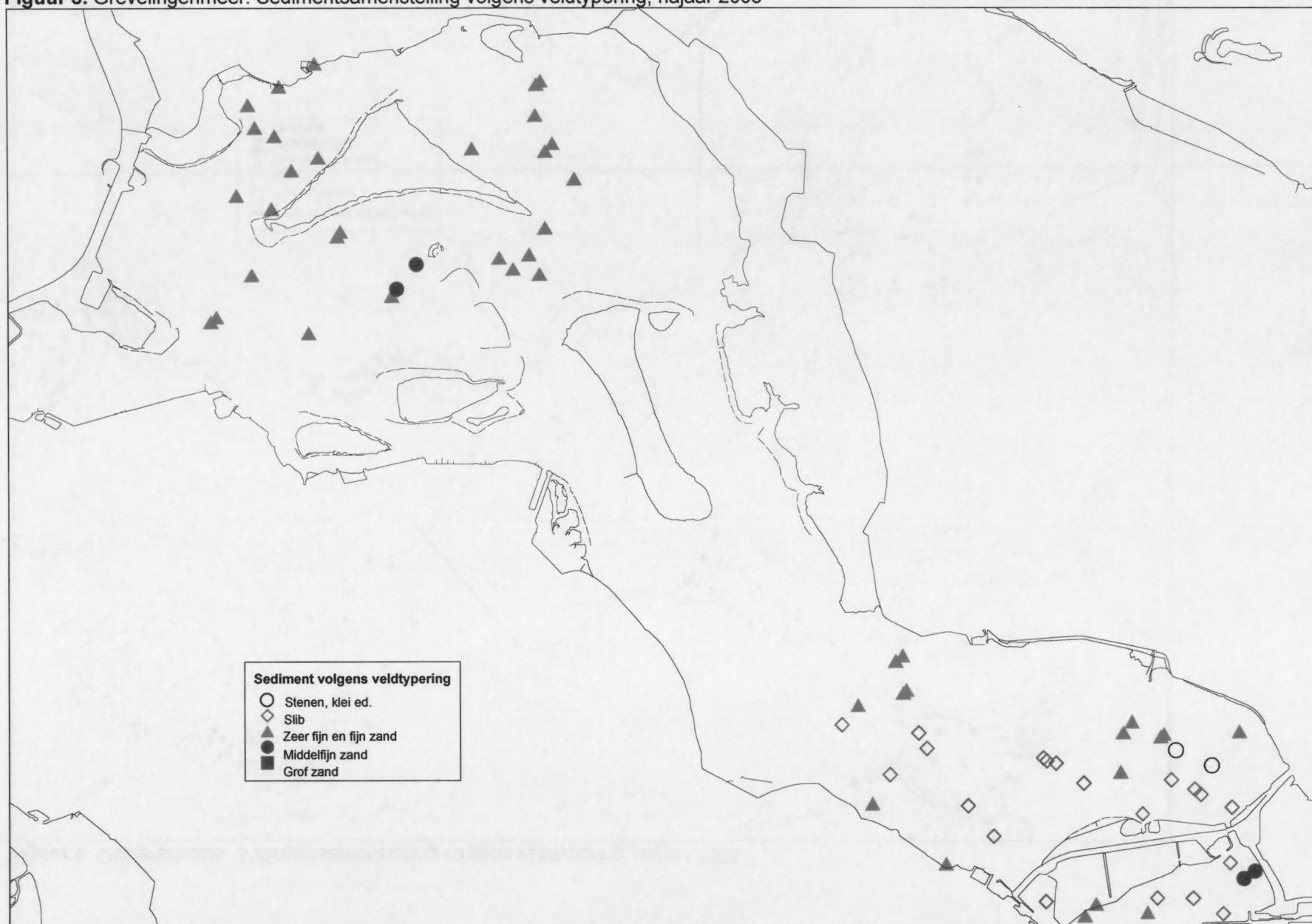

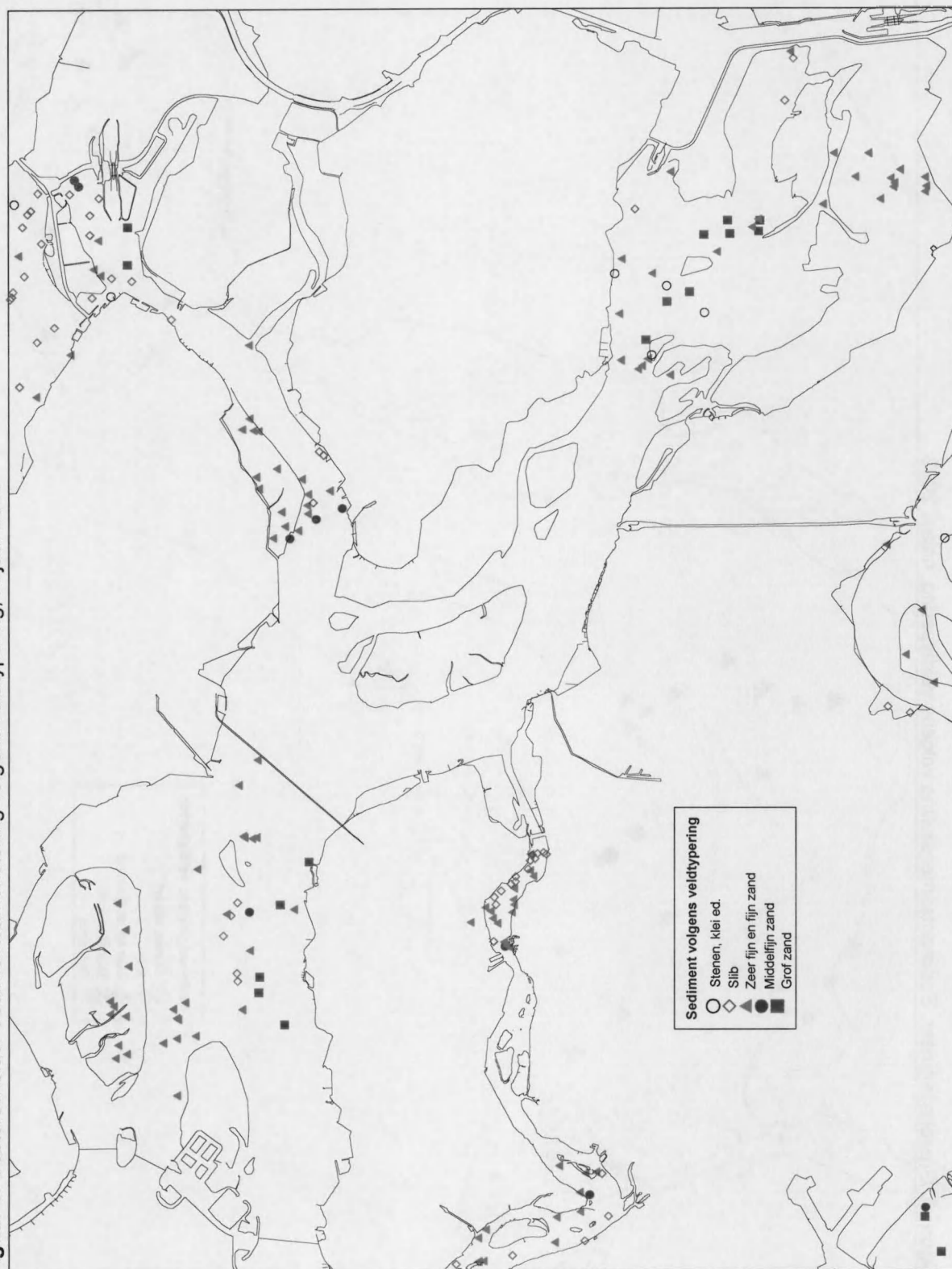

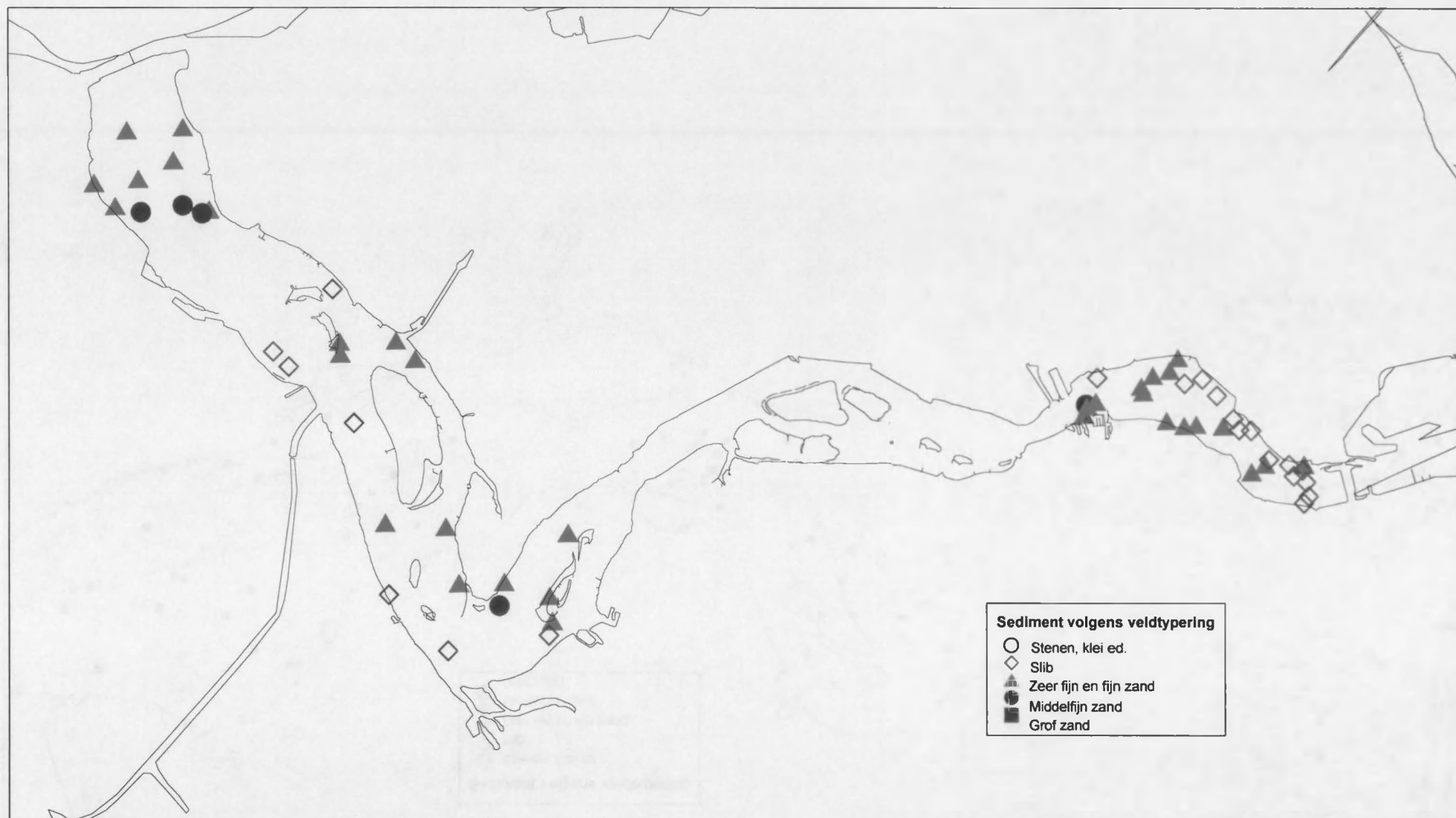
Figuur 5. Grevelingenmeer. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2003

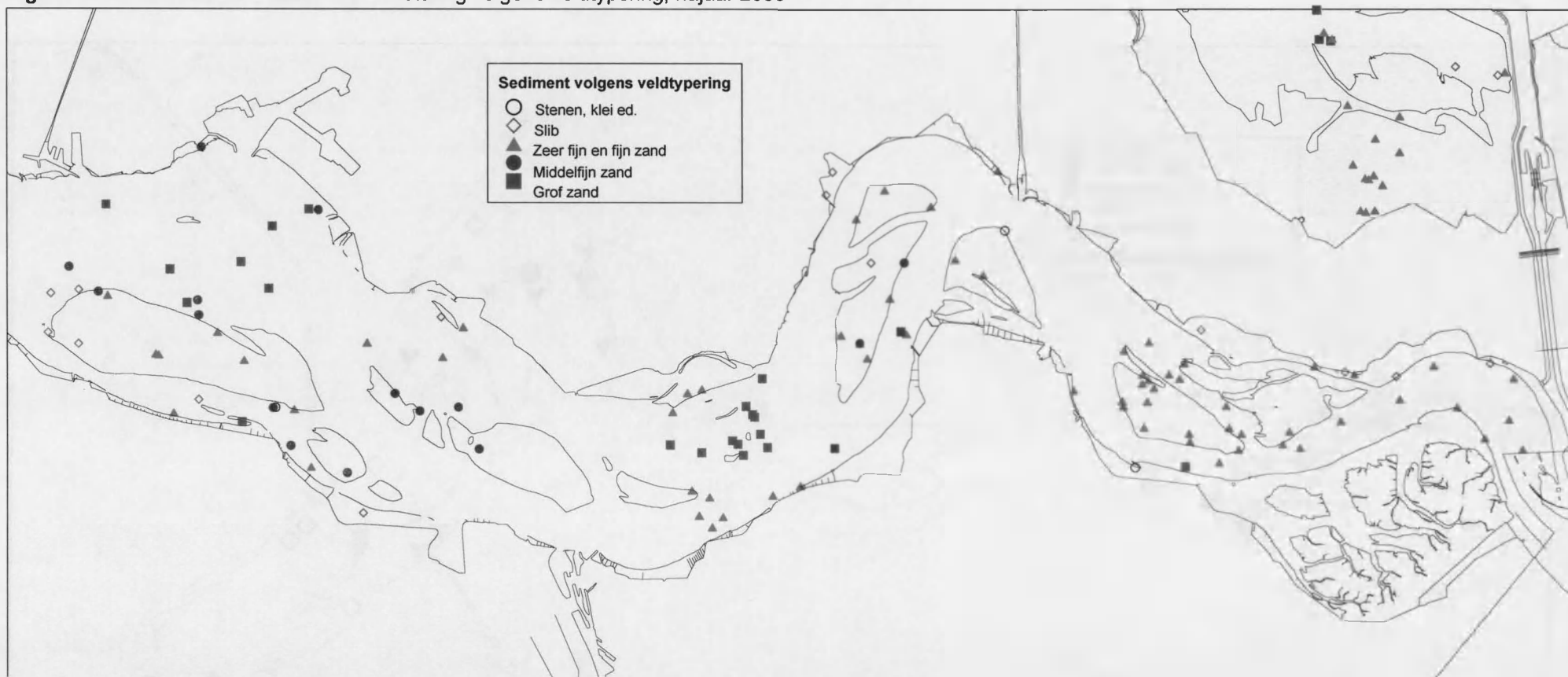
Figuur 6. Oosterschelde. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2003

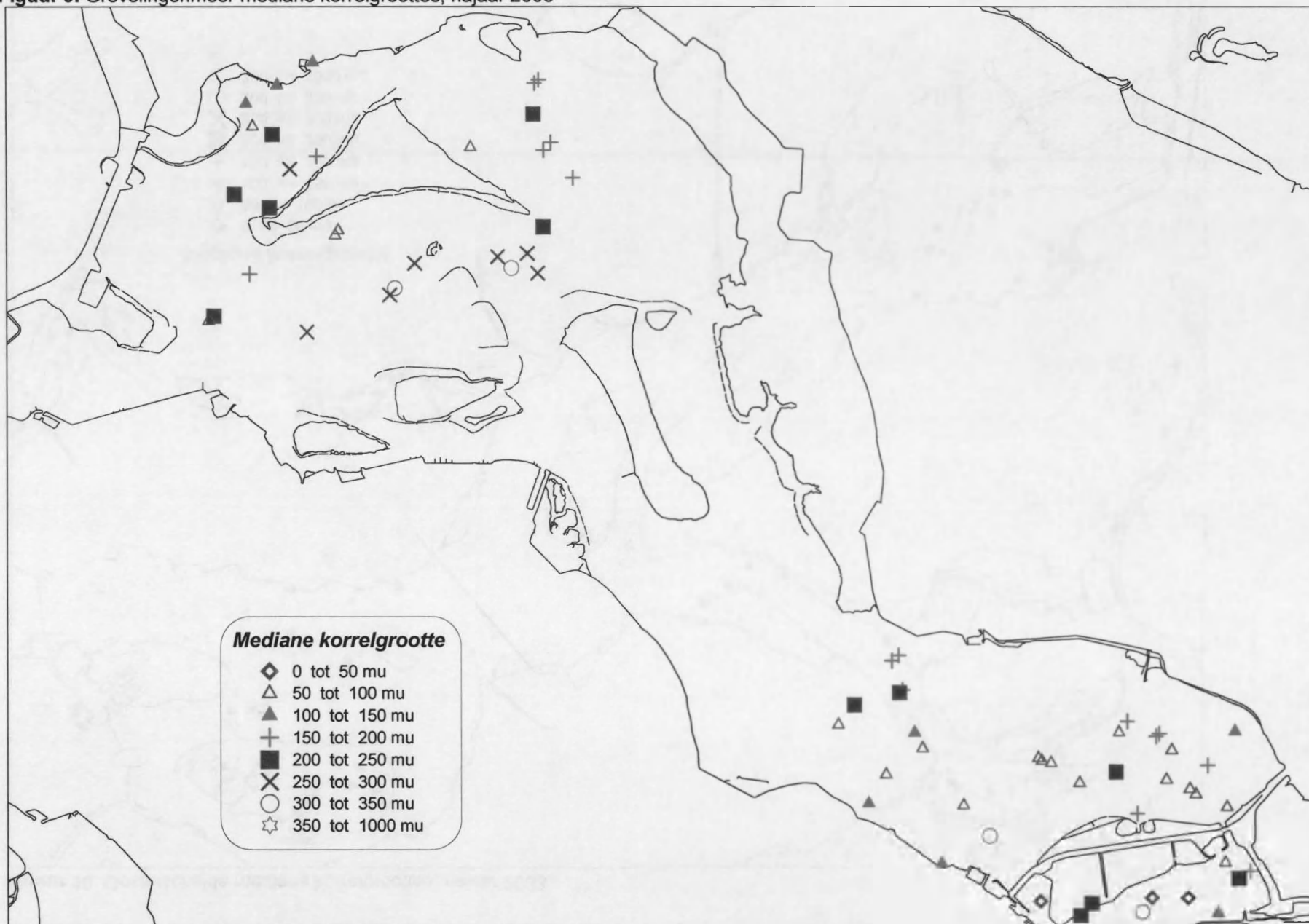
Figuur 7. Veerse Meer. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2003

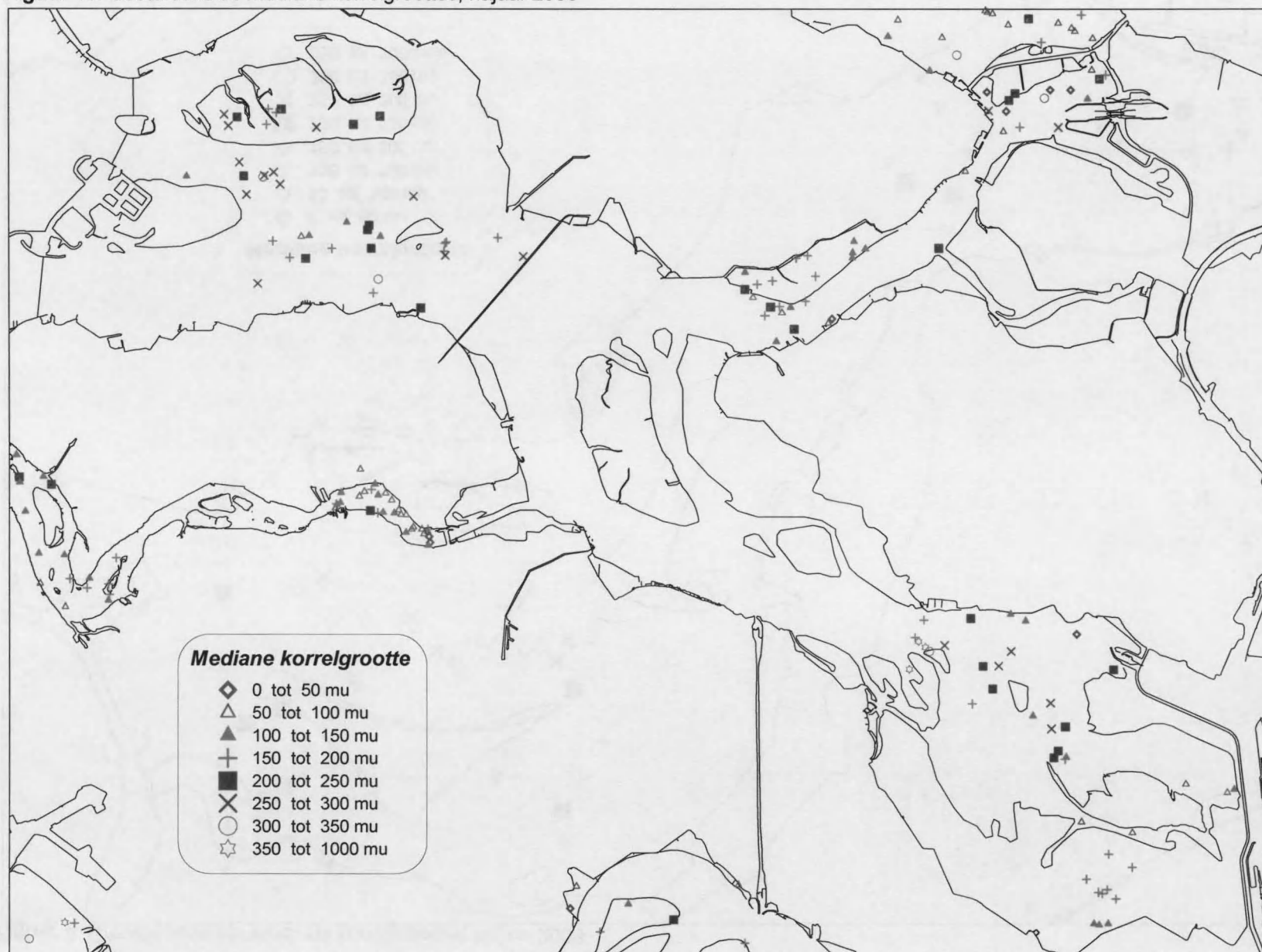
Figuur 8. Westerschelde. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2003

Figuur 9. Grevelingenmeer mediane korrelgroottes, najaar 2003

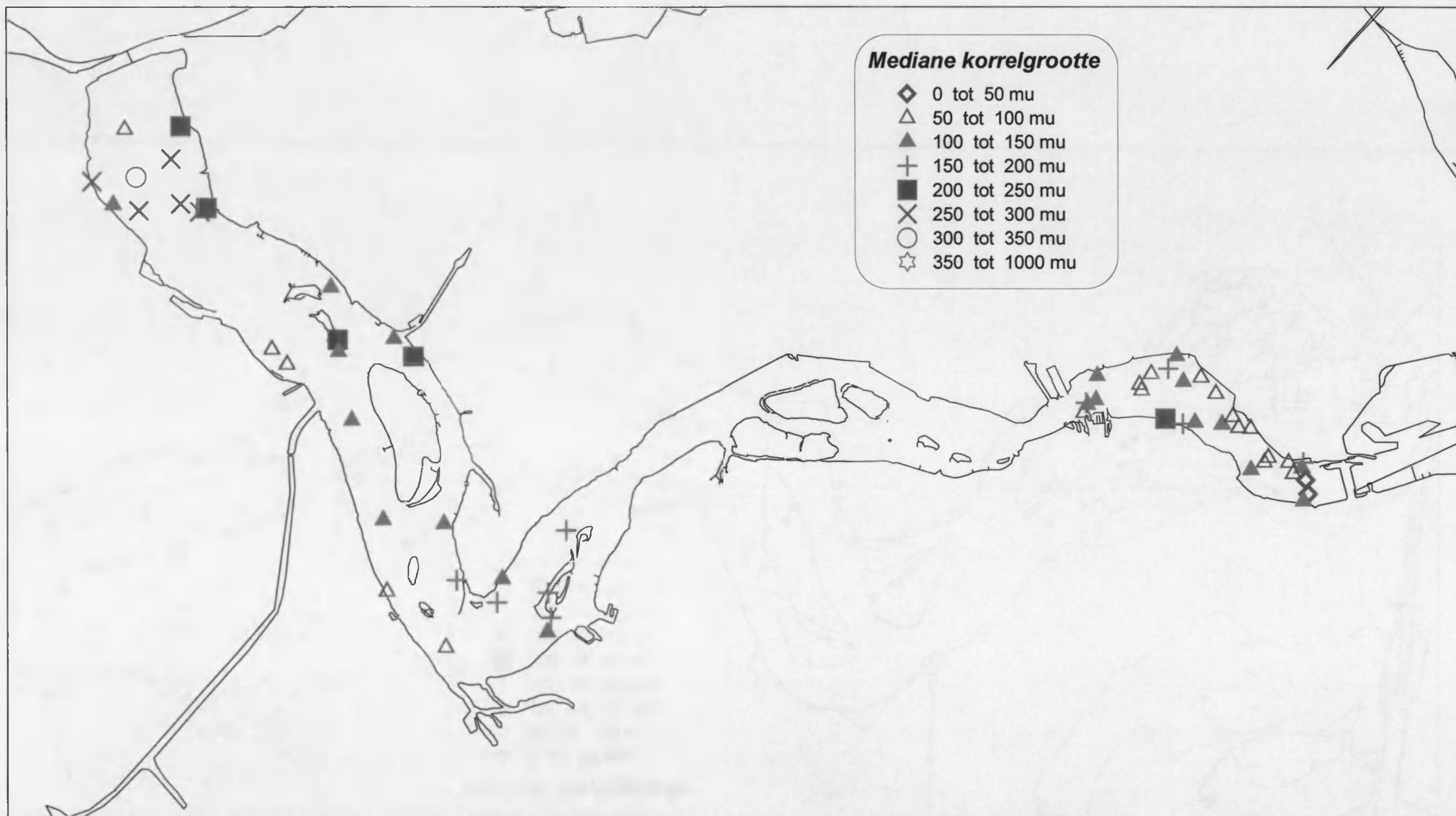

Figuur 10. Oosterschelde mediane korrelgroottes, najaar 2003

Figuur 11. Veerse meer mediane korrelgroottes, najaar 2003

Figuur 12. Westerschelde mediane korrelgroottes, najaar 2003